

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2016

LIBOR MÜLLER

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DROGOVÁ KRIMINALITA A JEJÍ PŘÍČINY
V ÚSTECKÉM KRAJI**

Autor práce: Libor Müller, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Milan Šumbera

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Velice děkuji svému vedoucímu práce JUDr. Milanu Šumberovi za odborné vedení, všestrannou pomoc a cenné rady, které mi v průběhu práce s ochotou poskytoval. Všem členům katedry právních oborů a bezpečnostních studií za vstřícný přístup v průběhu celého studia a za neutuchající podporu, bez které by tato práce nemohla být vypracována. V neposlední řadě bych chtěl poděkovat své rodině za porozumění a psychickou i finanční pomoc, které se mi v průběhu celého studia dostávalo.

ABSTRAKT

MÜLLER, L. *Drogová kriminalita a její příčiny v Ústeckém kraji : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2016. 70 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Milan Šumbera.

Klíčová slova: droga, drogová kriminalita, kriminalita, trestná činnost, Ústecký kraj.

Hlavní část této bakalářské práce se zabývá drogovou kriminalitou a specifikací jejích hlavních příčin s následným zaměřením na drogovou kriminalitu Ústeckého kraje. Práce uvádí komplexní pohled na obecnou charakteristiku drogové trestné činnosti a jednotlivých drogových trestných činů společně s jejich aktuální právní úpravou. Práce analyzuje specifika páčání drogové kriminality. V obecné rovině nás seznamuje s celou řadou odborných pojmů, jež s touto problematikou souvisí. V práci je uvedena základní klasifikace omamných a psychotropních látek, charakteristika pachatelů drogové kriminality a možnosti prevence. Výzkumná část práce poskytuje celkový statistický přehled o drogové trestné činnosti v České republice v roce 2014. Dále poskytuje odbornou analýzu drogové kriminality Ústeckého kraje za rok 2014. Závěr této práce poskytuje srovnání drogové kriminality v Ústeckém kraji v letech 2013 a 2014.

ABSTRACT

MÜLLER, L. *Drug Criminality and Its Causes in Ústecký Region : Bachelor thesis.* České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2016. 70 p.
Supervisor: JUDr. Milan Šumbera.

Key words: drug, drug criminality, criminality, criminal activity, Ústecký region.

The main part of this bachelor thesis deals with the drug criminality and the specification of its main causes followed by focusing on drug criminality in Ústecký region. The thesis introduces the complex view on a general characteristic drug criminal activity and particular drug crimes together with their actual legislation. The thesis analyses specifics of committing drug criminality. In the general plane familiarises us with the range of technical terms, which related with this issue. In the thesis is stated the fundamental clasification of narcotic drugs and psychotropic substances, the characteristic of drug criminality offenders and resources of prevention. Research part of the thesis passes the summary statistical report about drug criminal activity in the Czech republic in 2014. Next provides the expertise analysis of drug criminality in Ústecký region in the year 2014. In the conclusion of this bachelor thesis it provides the comparison of drug criminality in Ústecký region between the years 2013 and 2014.

Obsah

Úvod.....	7
1 Cíle a metodika práce	9
2 Vymezení základních pojmů	11
2.1 Kriminalita.....	11
2.1.1 Definice pojmu.....	11
2.1.2 Znaký a specifika kriminality	12
2.1.3 Druhy kriminality.....	13
2.2 Droga	14
2.2.1 Definice pojmu.....	14
2.2.2 Druhy a klasifikace návykových látek	16
2.2.3 Legální návykové látky	16
2.2.4 Nelegální návykové látky.....	17
2.3 Drogová závislost.....	18
2.3.1 Definice pojmu.....	18
2.3.2 Druhy drogové závislosti	19
2.4 Trestný čin.....	20
2.4.1 Definice pojmu.....	20
3 Drogová kriminalita.....	21
3.1 Historie drogové kriminality po vzniku České republiky	21
3.2 Definice drogové kriminality	21
3.3 Příčiny drogové kriminality (etiologie).....	21
3.3.1 Právo	22
3.3.2 Ekonomika	23
3.3.3 Stát a státní politika.....	23
3.3.4 Kultura a společnost.....	23
3.3.5 Obyvatelstvo	24

3.3.6	Škola, školní a mimoškolní aktivity.....	24
3.3.7	Dědičnost, psychika a osobnost člověka.....	24
3.3.8	Rodina a výchova.....	25
3.4	Pachatelé drogové kriminality.....	25
3.4.1	Ukazatele pachatelů drogové kriminality.....	26
3.4.2	Typologie pachatelů drogové kriminality.....	27
3.5	Druhy drogové kriminality.....	30
3.5.1	Primární drogová kriminalita.....	30
3.5.2	Sekundární drogová kriminalita.....	30
3.6	Prevence drogové kriminality.....	32
4	Drogové trestné činy.....	35
4.1	Mezinárodní hledisko.....	35
4.2	Národní hledisko.....	36
4.2.1	Nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedu.....	36
4.2.2	Přechovávání OPL a jedu.....	38
4.2.3	Nedovolené pěstování rostlin obsahujících OPL.....	38
4.2.4	Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedu.....	39
4.2.5	Šíření toxikomanie.....	40
5	Statistická analýza drogové kriminality ČR za rok 2014.....	41
6	Drogová kriminalita v Ústeckém kraji za rok 2014.....	50
7	Komparace drogové kriminality v Ústeckém kraji v letech 2013 a 2014.....	55
	Závěr.....	61
	Seznam použitých zdrojů.....	64
	Literární zdroje.....	64
	Elektronické zdroje.....	65
	Legislativní dokumenty.....	67
	Seznam grafů.....	68
	Seznam tabulek.....	68
	Seznam zkratk.....	70

Úvod

Drogová kriminalita a její příčiny patří jednoznačně k neoddiskutovatelným společenským problémům. Drogy ať již legální či nelegální, jdou ruku v ruce s drogovou závislostí a v neposlední řadě se více či méně dotýkají i trestné činnosti. Vzrůst přílivu drog a navyšování drogové kriminality na území České republiky (dále jen ČR) lze připsat mnoha aspektům. Jedním z nich bylo zcela jistě i vytvoření Schengenského prostoru, otevření hranic a zrušení hraničních kontrol. Drogová kriminalita může být zahrnuta k nejčastějším patologickým jevům této doby. Jedná se o jev, který přináší celou škálu druhově odlišné trestné činnosti. Tato trestná činnost se nachází prakticky ve všech vzorcích kriminálního chování. Prochází napříč všemi věkovými kategoriemi a přináší s sebou značná rizika. Důvodů zneužívání drog je široká škála a subjektivně se u každého jednotlivce odlišují. Na míru zneužívání drog má vliv několik faktorů, ať už na faktory společenské, jako je prezentace v médiích, odlišný přístup věkových skupin společnosti, vyhraněné názorové ideje, ale i samotné právní vědomí, faktory legislativní, mezi které patří zásady trestního práva či trestněprávní úprava.

Je zřejmé, že vzhledem k současné situaci, jež představuje neustále se rozvíjející drogovou scénu, zvyšování objemu výroby drog či nárůst drogové trestné činnosti, je nutno nastavit jasně daná pravidla, jimiž se bude společnost striktně řídit. Intenzita zdokonalování, přizpůsobování a snahy obcházet legislativu ČR ze stran pachatelů stoupá. Na území ČR se čím dál tím častěji vytváří organizované zločinecké skupiny, jimž není produkce a distribuce drog cizí. Z tohoto důvodu musí být k drogové kriminalitě zaujat jasný postoj vedoucí k přísné represí a včasné prevenci v dané oblasti trestné činnosti. Avšak nic není pouze černobílé a tak jako se drogová problematika stává více a více různorodou, je stanovení jasných pravidel stále složitější. S ohledem na zneužívání drog a s tímto faktem úzce spojeným zájmem ochrany zdraví a života občanů byl do hry nucen vstoupit i zákonodárce. Zakotvení trestnosti nelegální výroby drog, rozšiřování drog ve společnosti, ale i samotného užívání drog či přechovávání určitých prostředků k výrobě je tedy nevyhnutelné a je součástí trestních předpisů po celém světě. ČR není v tomto ohledu výjimkou.

Volba tématu práce byla zcela jasná. Sám autor práce se osobně pohybuje na poli drogové problematiky. Drogová trestná činnost a snaha o její potírání je pracovní náplní autora. V rámci plnění služebních povinností se setkává s pachateli drogových trestných činů, pěstírnami, varnami a celou škálou nelegálních drog.

1 Cíle a metodika práce

Bakalářská práce je rozdělena na dvě základní části – teoretickou a praktickou. Teoretická část představuje přípravný a doprovodný úsek ke stěžejní části praktické. Teoretická část je věnována základnímu pojmosloví, klasifikacím a systematickému popisu dané problematiky práce. Tato část nás seznamuje s pojmy jako např. kriminalita, droga, trestný čin, pachatel, drogová kriminalita, drogová trestná činnost, prevence a jednotlivé drogové trestné činy. Teoretická část je rozdělena do tří úseků. V jednotlivých kapitolách je postupováno vždy od obecného ke konkrétnímu s cílem přesného výkladu jednotlivých termínů. Druhá kapitola představuje úvodní blok teoretické části. Seznamuje nás s pojmem kriminality, klasifikací kriminality do jednotlivých oborů a její stručnou historií. Dále pak objasňuje pojem droga, drogová závislost, návyková látka, omamná a psychotropní látka a uvádí komplexní systém drogového spektra společně s klasifikací omamných a psychotropních látek. Třetí kapitola teoretické části se věnuje samotné drogové kriminalitě. Předkládá nejen podrobný rozbor tohoto pojmu, ale uvádí i její rysy, aspekty, tresty a v neposlední řadě samotné příčiny tohoto druhu kriminality, jež představují jednu z hlavních částí této práce. Přibližuje nám především i specifické skupiny pachatelů drogové kriminality a také možnosti její prevence. Ve čtvrté kapitole je rozebrána problematika drogové trestné činnosti spolu s výčtem konkrétních drogových trestných činů. V závěru této kapitoly je uvedena jejich současná trestněprávní úprava a skutková podstata. Cílem teoretické části je předložit rozbor základního pojmosloví, představit základní specifika, klasifikace a charakteristiky vybraných pojmů a jednoznačně vysvětlit problematiku a téma práce.

Praktická část této práce je věnována analýze drogových trestných činů v roce 2014. Praktická část obsahuje celkem tři samostatné kapitoly. Cílem této části práce je sjednotit a představit celkový statistický přehled o drogové trestné činnosti v ČR se zaměřením na Ústecký kraj a následně analyzovat získaná data s ohledem na skutečnost jejich možných příčin. První kapitola praktické části se skládá ze statistické analýzy v oblasti drogové trestné činnosti za rok 2014 v rámci celé ČR. Druhá kapitola poskytuje základní specifika a statistický přehled drogové kriminality včetně výčtu spáchaných drogových trestných činů pro rok 2014 v Ústeckém kraji. Ve třetí kapitole

dochází ke zpracování komparace drogové kriminality v Ústeckém kraji v letech 2013 a 2014. Hlavní pozornost je věnována především příčinám drogové kriminality v tomto kraji.

Praktická část této práce se opírá o statistická data zveřejněná na oficiálních stránkách Policie ČR (dále jen PČR), Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogovou závislost (dále jen NMS) a Národní protidrogové centrály PČR (dále jen NPC PČR). Jedná se o celostátní údaje nashromážděné v období od 1. ledna 2014 do 31. prosince 2014. Vzájemná spolupráce těchto dvou institucí se odráží i v jednotnosti a shodě jednotlivých údajů výročních zpráv. Ve své podstatě NMS přebírá veškeré statistiky a kazuistiky, na jejichž základě vydává svou výroční zprávu a dle současné drogové scény vytváří prostor pro další odborné výzkumy a projekty. Tyto statistické údaje jsou volně dostupné pro veřejnost. Pro tuto práci byla v období jejího zadávání zvolena nejaktuálnější výroční zpráva NPC PČR.

Pro naplnění stanovených cílů je použito zahraničních i národních literárních zdrojů, aktuálních právních předpisů, výročních zpráv, statistických přehledů a vnitřních předpisů v rámci PČR. Použité prameny mají povahu listinnou či elektronickou a jsou vždy řádně citovány. V práci je využíváno rovněž informací získaných spoluprací s různými součástmi PČR. Základem práce je i vyjádření subjektivního pohledu získaného během praxe a konzultací respektujících statut a úroveň bakalářské práce. V závěru práce je uvedeno zhodnocení naplnění cílů, konkrétní výsledky ze statistické analýzy drogové kriminality ČR a vyhodnocení drogové trestné činnosti pro Ústecký kraj. Nezbytnou součástí závěrečných výsledků je i uvedení souhrnné škály nejčastějších příčin drogové kriminality pro danou oblast.

2 Vymezení základních pojmů

2.1 Kriminalita

2.1.1 Definice pojmu

Kriminalitu lze nejobecněji chápat jako souhrn veškeré trestné činnosti, kterou definuje Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen TZ).¹ Aspekty kriminality jsou v širokém pojetí nejen společenské, trestněprávní, psychologické a sociologické, ale zcela jistě i osobnostní, biologické, pedagogické, psychiatrické, kulturní a generační. Několik dalších definic z odborných publikací je uvedeno níže. Trestně právní vymezení definuje kriminalitu jako výskyt trestného nebo kriminálního chování, který vyjadřuje souhrn trestných činů, spáchaných ve společnosti v určitém časovém období.²

Kriminalita je sociálně patologický jev, provázející lidskou společnost, kdy se s jejím vývojem mění i její jevové formy. Definici kriminality vnímají ve dvojitěm pojetí:³

- a. **Juristické pojetí kriminality** – Kriminalitu chápe jako souhrn jednání, které trestní právo posuzuje jako trestné činy.
- b. **Sociologické pojetí kriminality** – Kriminalita je vnímána jako termín nezávislý na trestním právu a umožňuje tak kritický náhled na trestní právo *de lege lata*, přičemž toto pojetí je úzce spjato s chápáním pojmu příčina kriminality.

Podle KLIMEŠE⁴ definuje kriminalitu jako takový společenský jev, kterým se rozumí souhrn trestné činnosti v určité oblasti za určitého období. Dle ŠTABLOVÉ⁵

¹ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11. Dostupné také z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/sb011-09-pdf.aspx>.

² DUBSKÝ, J., URBAN, L. *Sociální deviace*. Praha : Policejní akademie ČR, 2005. s. 48.

³ MOULISOVÁ, M., ZOUBKOVÁ, I. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha : Armex Publishing, 2004, s. 13–14.

⁴ KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*, 6. přepracované vydání, Praha : SPN, 2002, s. 409.

⁵ ŠTABLOVÁ, R. *Kriminologie: Studijní texty*. [online]. Praha : Vysoká škola regionálního rozvoje, 2008, s. 4. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <<https://is.jabok.cz/el/JA10/zima2012/S2041/um/kriminologie.pdf>>.

popisuje kriminalitu jako souhrn trestných činů spáchaných v určitém časovém období ve sledované oblasti sankcionovaných platným trestným právem

2.1.2 Znaky a specifika kriminality

Jak uvádí VICHLENDÁ a KRČEK⁶, pro kriminalitu je vlastní vzájemná jednota všech jejích znaků:

- a. kriminalita je masový jev
- b. sociální jev
- c. trestněprávní jev
- d. je souhrn trestných činů.

V definici jsou podstatná i jednotlivá specifika a jevy kriminality, jimiž jsou:

- a. **Stav kriminality** – Vyjadřuje početnost kvantitativní charakteristiku trestných činů nebo pachatelů v absolutních číslech.
- b. **Rozsah kriminality** – Je dán počtem jednotek daného souboru, které znamenají výskyt trestné činnosti (počet trestných činů, počet pachatelů), tedy absolutními čísly. Údaje o rozsahu kriminality samy o sobě nic nevypovídají o její úrovni, ale jen o výskytu kriminality.
- c. **Úroveň kriminality** – Je relativní velikost jejího výskytu neboli rozsah poměřený četností možných nositelů tohoto jevu.
- d. **Struktura kriminality** – Vyjadřuje podíl jednotlivých druhů trestných činů, resp. skupin trestných činů, na celkovém počtu všech trestných činů spáchaných na určitém území za konkrétní časové období.

⁶ VICHLENDÁ, M., KRČEK, I. *Kriminologie*. [online]. Karviná : Střední odborná škola ochrany osob a majetku, s. r. o., 2011, s. 50. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>>.

- e. **Dynamika kriminality** – Charakterizuje trestnou činnost v pohybu, změně, ke které dochází v rámci určitého konkrétního časového období na určitém území. Dynamikou rozumíme změnu stavu či úrovně kriminality jako celku nebo jejich strukturálních částí. Dynamika kriminality umožňuje poznat celek i veškeré prvky kriminality v časovém pohybu.

2.1.3 Druhy kriminality

Podle SVATOŠE⁷ lze kriminalitu rozdělit na jedenáct základních druhů.

- a. **Drogová kriminalita** – Jedná se o typ kriminality spojené s drogami. Podrobně je pojem drogové kriminality popsán v kapitole 3.
- b. **Hospodářská** (někdy též finanční či ekonomická) **kriminalita** – Pod tímto pojmem se rozumí kriminalita páchaná proti hospodářskému systému.
- c. **Kriminalita cizinců a uprchlíků** – Druh kriminality související s pácháním trestné činnosti z řad cizinců či uprchlíků (např. ze zemí jako Irák, Rusko, Ukrajina aj.).
- d. **Kriminalita etnických menšin** – Je popisována jako kriminalita, kde pachatelé trestné činnosti jsou zástupci různých etnických menšin (např. romská, ukrajinská, vietnamská aj.)
- e. **Kriminalita mládeže** – Druh kriminality, kdy pachatelé trestné činnosti jsou děti mladší 15 let či mladiství.
- f. **Kriminalita páchaná na mládeži** – Jedná se o druh kriminality, jejímž základním rysem jsou oběti trestné činnosti, kterými jsou děti mladší 15 let a mladiství.
- g. **Majetková kriminalita** – Jedná se o kriminalitu zaměřenou proti majetku v cizím vlastnictví jako např. krádež, poškození cizí věci aj.

⁷ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 6–8.

- h. Mravnostní kriminalita** – Druh kriminality, jež směřuje proti výchově a vývoji dítěte, proti lidské důstojnosti, veřejnému pořádku či občanskému soužití.
- i. Násilná kriminalita** – Je popisována jako úmyslné užití násilí na druhé osobě jako např. vražda, ublížení na zdraví, zabití, porušování domovní svobody, vyhrožování aj.
- j. Organizovaná kriminalita** – Je takový druh kriminality, kde základním znakem je organizovaná skupina osob, jež páchá trestnou činnost s cílem získat míru vlivu na společnost.
- k. Počítačová kriminalita** (kyberkriminalita) – Nejmladší druh kriminality, který se objevuje společně s rozvojem informačních technologií. Jedná se o kriminalitu založenou na využívání systémových dat a informací ze strany pachatele.

2.2 Droga

2.2.1 Definice pojmu

Pokud bychom se zaměřili na tento specifický termín, jistě bychom došli k závěru, že ho nelze jednoznačně definovat. V celosvětové literatuře je tento výraz pojímán několika rozlišnými způsoby. V roce 1969 komise expertů Světové zdravotnické organizace (dále jen WHO) označila za drogu jakoukoliv látku či substanci, která je-li vpravena do živého organismu, může pozměnit jednu nebo více jeho funkcí.⁸ Dnes je slovo droga v obecném i odborném úzu nadřazený pojem, označující jako drogy ve farmaceutickém smyslu i jiné léky a látky (včetně tekutých jako alkohol), zejména pokud jich je užíváno a zneužíváno ke změnám nálady, vědomí, povzbuzení či tlumení duševních a tělesných funkcí a vyvolávání mimořádných zážitků (iluzí, halucinací, pseudohalucinací apod.).

V celkovém pohledu tedy lze za drogu označit jakoukoli přírodní či synteticky získanou látku, jež může u člověka způsobit změnu nálad, ovlivnit míru prožívání,

⁸ ŠTABLOVÁ, R *Drogy, kriminalita a prevence*. 2. rozšířené vydání, Praha : Policejní akademie ČR, 1999, s. 8.

vnímání okolního prostředí a celkově pozměňuje psychiku jedince od samotného základu. Jedná se o typ látky, na níž se může vytvořit jistá míra závislosti. Tento tzv. návyk nás posouvá ke konkrétnější definici a zcela novému pojmu návyková látka.

Při posuzování jednotlivých drogových trestných činů a označení samotné kriminality jako drogové, je jasné definování tohoto pojmu nezbytné. Zákon o návykových látkách⁹ uvádí, že návykovými látkami se rozumí omamné látky a psychotropní látky uvedené v přílohách č. 1 až 7 nařízení vlády o seznamu návykových látek.¹⁰ Toto znění plně koresponduje s požadovanou judikaturou a po několika úpravách je tedy taxativní výčet omamných a psychotropních látek (dále jen OPL) zakotven v přílohách k nařízení vlády.¹¹ TZ vysvětluje tento pojem obdobně, i když obecněji, když pod pojmem návyková látka označuje alkohol¹², omamné a psychotropní látky a ostatní látky, způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.¹³ Pod pojmem ostatní látky pro potřeby TZ vztahujeme pouze nelegální, tzn. zákonem zakázané návykové látky.

V souvislosti s drogami je nutno zmínit i termín prekursor. Jedná se o částici či látku, z níž je možno specifickou chemickou přeměnou vytvořit syntetickou drogu. Prekursory drog jsou chemické látky s širokou škálou jejich využití, např. při výrobě plastů, léčiv, kosmetických přípravků, parfémů. Jako prekursor může být označena chemická látka použitá, nebo určená k výrobě OPL. Podle komentáře k trestnímu zákoníku je pak prekursorem látka uvedená v kategorii 1 přílohy I přímo použitelného

⁹ ČESKO. Zákon č. 167 ze dne 11. června 1998 o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 273/2013 Sb. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1998, částka 57. Dostupné také z WWW:

<<http://www.mzcr.cz/Soubor.ashx?souborID=5983&typ=.pdf&nazev=01%20-%20Z%C3%A1kon%20C4%8D%20167-1998%20Sb.pdf>>.

¹⁰ ČESKO. § 2 písm. a) Zákon č. 167 ze dne 11. června 1998 o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 273/2013 Sb. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1998, částka 57, s. 6770. Dostupné také z WWW:

<<http://www.mzcr.cz/Soubor.ashx?souborID=5983&typ=.pdf&nazev=01%20-%20Z%C3%A1kon%20C4%8D%20167-1998%20Sb.pdf>>.

¹¹ ČESKO. Nařízení vlády č. 463 ze dne 18. prosince 2013 o seznámech návykových látek. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1998, částka 178. Dostupné také z WWW: <<http://www.mzcr.cz/Admin/Soubor.ashx?souborID=19377&typ=application/pdf&nazev=Na%C5%99%C3%ADzen%C3%AD+v%C3%A1dy+%C4%8D+463-2013.pdf>>.

¹² Definici alkoholu obsahuje § 2 písm. k) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem, a jinými návykovými látkami a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ ČESKO. § 130 Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 382. Dostupné také z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/sb011-09-pdf.aspx>.

předpisu Evropských společenství (nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004) nebo v kategorii 1 přílohy přímo použitelného předpisu Evropských společenství (nařízení Rady (ES) č. 111/2005).¹⁴

2.2.2 Druhy a klasifikace návykových látek

Klasifikovat širokou škálu drogového spektra není vůbec jednoduché. Kritérií pro toto dělení je hned několik. Drogy lze dělit např. na drogy společností tolerované (kofein, alkohol, nikotin) či netolerované (heroin, pervitin, kokain aj.), měkké či tvrdé. V druhém případě je základem pro dělení původ a způsob jejich vzniku – přírodní a syntetické (umělé). Do třetíce lze volit tuto terminologii a dělit návykové látky na legální a nelegální. Setkáváme se i s dělením na alkoholové a nealkoholové drogy. V této práci je klasifikace postavena právě na třetí variantě.

2.2.3 Legální návykové látky

Do této skupiny návykových látek řadíme:¹⁵

- a. **Alkohol** (etylalkohol, etanol, C_2H_5OH) – Návyková látka ovlivňující neuronové synapse a negativně působící na receptorová centra v mozku
- b. **Nikotin** ($C_{10}H_{14}N_2$) – Bezbarvý, rostlinný, pyridinový alkaloid, který je obsažen v listech rostlin rodu *Nicotiana* z čeledi lilkovité. Tato návyková látka působí stimulačně na nikotin-acetylcholinové receptory v mozku.
- c. **Kofein** ($C_8H_{10}N_4O_2$) – Bezbarvá krystalická látka, purinový rostlinný alkaloid působící jako stimulant na centra nervové soustavy. Bývá obsažen v kakaových a kávových bobech, listech rostlin rodu *Camellia* z čeledi čajovníkovité a bobulích guarany, koly pravé a cesmíny paraguayské.

¹⁴ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník: komentář*. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 1287.

¹⁵ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B., et al. *Návykové látky a současnost*. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2006, s. 85.

2.2.4 Nelegální návykové látky

Pro přehlednost jsou jednotlivé návykové látky děleny dle kritéria převládajícího účinku látky na člověka do 6 skupin.¹⁶

a. Konopné látky (canabinoidy) – Do této skupiny řadíme všechny zástupce rodu *Cannabis*. Mezi nejvíce zneužívané konopné látky patří konopí seté (*Cannabis sativa*). Cannabis se nejčastěji zneužívá ve formě sušiny, hašiše a hašišového oleje.¹⁷ Při vyšších a častějších dávkách je užívání provázeno halucinacemi, zvýšenou sugestibilitou, rychlým tokem emocí, dezorientací, slábnutím paměti, či netečností k okolí.¹⁸ V obecné populaci ČR jsou v roce 2011 nejčastěji užitou nelegální drogou právě konopné látky, přičemž tuto drogu zneužilo 23 až 34 % osob ve věku 15 až 64 let.¹⁹

b. Halucinogenní látky (halucinogeny) – Ve skupině halucinogenních látek jsou zařazeny látky přírodní i syntetické. K přírodním halucinogenům patří rostliny z čeledi lilkovitých – rulík zlomocný (*Atropa bella-dona*), blín černý (*Hyoscyamus niger*), durman obecný (*Datura stramonium*) a mandragora lékařská (*Mandragora officinalis*). Jako jeden z dalších důležitých halucinogenů nesmí být opomenut rod stopkovýtrusných hub *Psilocybe* (lysohlávka). Neméně významné jsou i např. halucinogenní kaktusy - Kaktus peyotl (*Lophophora williamsii*) či příbuzný druh *Lophophora diffusa*. Vůbec nejznámějším synteticky vyrobeným halucinogenem je LSD.²⁰ Příznaky intoxikace jsou závislé na množství a čistotě látky, projevují se např. chvěním, neschopností ovládat pohyby, nevolností, třesem, neklidem a zvýšeným tlakem. Halucinogeny představují rozmanitou skupinu látek, která je schopna po požití vyvolat zrakové i sluchové halucinace.

¹⁶ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B., et al. *Návykové látky a současnost*. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2006, s. 53-79.

¹⁷ CHMELÍK, J. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2005. s. 233.

¹⁸ ŠTABLOVÁ, R. *Drogy, kriminalita a prevence*. 2. rozšířené vydání, Praha : Policejní akademie ČR, 1999, s. 28.

¹⁹ MRAVČÍK, V., et al. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2011*. [Annual report on Drug Situation 2011]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2012. s. 23.

²⁰ STRAUS, J., et al. *Kriminalistická technika*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2005. s. 334.

- c. Těkavé látky** – Skupina organických chemikálií, jež nevratně poškozuje dýchací, oběhový a nervový systém, zasahují srdce, mozek, játra, ledviny a jiné životně důležité orgány. Základní fyzikální vlastností těchto látek je schopnost samovolně se odpařovat. Lze jmenovat např. toluen, chlorované uhlovodíky, aceton, anestetické plyny, benzín či rozličné druhy ředidel. Zneužívání těkavých látek s sebou přináší další zdravotní rizika, např. toxické poškození jater a ledvin, poleptání dýchacích cest či poruchy chování („hloupnutí“). Tyto látky výrazně ovlivňují vnímání okolního světa. Jsou bezpochyby jednou z nejnebezpečnějších skupin návykových látek. Při užívání není možné odhadnout míru dávky, proto velice často dochází k předávkování s následkem smrti.
- d. Stimulační látky** – Do této skupiny látek řadíme jak přírodní, tak syntetické látky. K nejznámějším přírodním stimulanciím patří kokain, který je obsažen v listech koky pravé (*Erythroxylon coca*). K syntetickým stimulanciím řadíme amfetamin, metamfetamin (pervitin), extázi (MDMA). Tyto látky výrazně ovlivňují přenos informačního signálu mezi jednotlivými neurony nervové soustavy. Při požití dávky dochází k celkovému budivému účinku v organismu. Typické jsou např. pocity duševní a tělesné síly, blaha a vnitřní energie, zvýšená výkonnost jedince nebo navýšení sebevědomí.
- e. Opiáty** – Jedná se o skupinu látek se silným inhibičním účinkem. Jsou to látky odvozené od přírodního rostlinného alkaloidu – opia. Opium je obsaženo v nezralých makovicích máku setého (*Papaver somniferum*). Mezi deriváty opia patří heroin, morfin, kodein, braun či metadon. U uživatelů tlumí bolest, vyvolávají pocity klidu, euforie a veselé nálady. Tyto návykové látky způsobují útlum dýchacího centra, ovlivňují funkci centrální nervové soustavy, ve které se váží na opiátové receptory.

2.3 Drogová závislost

2.3.1 Definice pojmu

Při opakovaném a dlouhodobém užívání drog dochází v organismu uživatele k fyziologickým změnám a následnému vytvoření závislosti na užívaném druhu

návykové látky v určitém množství. Toto množství se v závislosti na délce užívání obvykle navyšuje, neboť si na danou dávku tělo utváří návyk. Závislost je tedy psychický a tělesný důsledek pravidelného užívání drog, které závislého nutí k jejich trvalé konzumaci²¹. 10. revize mezinárodní klasifikace nemocí popisuje syndrom závislosti jako skupinu fyziologických, behaviorálních a kognitivních fenoménů, v nichž užívání nějaké látky nebo třídy látek má u daného jedince mnohem větší přednost než jiné jednání, kterého si cenil dříve více.²²

Podle WHO lze o závislosti hovořit, pokud jsou současně splněny alespoň tři z následujících charakteristik:²³

- a. silná touha nebo silné puzení opatřit si danou drogu,
- b. problémy se sebekontrolou a sebeovládáním v souvislosti s užíváním drogy,
- c. výskyt fyziologických symptomů při omezení přísunu látky (odvykací syndrom),
- d. průkazná tolerance (k navození stejných účinků je třeba používat stále zvyšující se množství psychoaktivní látky),
- e. progresivní zanedbávání jiných zájmů nesouvisejících se zneužíváním psychoaktivních látek, vzrůstající množství času nezbytné k jejich získávání a abúzu (látka zaujímá přední místo v hierarchii zájmů a hodnot jedince),
- f. přetrvávající užívání látky navzdory jasným důkazům o zjevné škodlivosti a důsledkům v oblasti zdravotní, psychické a sociální, kterých si je jedinec vědom.

2.3.2 Druhy drogové závislosti

Rozlišujeme právě dva základní druhy drogové závislosti:²⁴

- a. **Fyzická závislost** – tělo si na drogu zvykne, droga se stává součástí organismu, nemá-li ji, tělo protestuje (abstinenční syndrom), pro dosažení stejného účinku si organismus žádá vyšší dávku drogy (vzrůst tolerance),

²¹ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B., et al. *Návykové látky a současnost*. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2006, s. 139.

²² NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. 2. rozšířené vydání, Praha : Portál, 2005. s. 8.

²³ FISCHER, S., ŠKODA, J. *Sociální patologie*. Praha : Grada publishing, 2009, s. 94.

²⁴ PRESL, J. *Drogová závislost*. Praha : Nakladatelství Maxdorf, 1994, s. 40.

- b. Psychická závislost** – jedinec pociťuje silnou touhu po droze, potřeba drogy se stává nepotlačitelná, veškeré chování se zaměřuje na získání drogy, jedinec ztrácí zájem o vše jiné, co s drogou nesouvisí.

Vynechává se společenská závislost, která bývá spojená s rituály, zvyky a postupy spojenými s užíváním drog. Přitom vzniká určitá subkultura závislých, vznik osobitého způsobu komunikace, vyjadřování, projevů, někdy i slangového slovníku, kterému jiní ani nerozumí. Závislí si vytváří vlastní normy chování a hodnoty. Patří sem například disko-kultura, techno-scéna, kolektivní konzumace drog apod.²⁵

2.4 Trestný čin

2.4.1 Definice pojmu

V § 13 TZ je uvedeno, že trestný čin je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.²⁶ V oblasti drogové kriminality se jedná o tzv. drogové trestné činy. Tyto činy lze chápat tedy jako různé způsoby zacházení, nakládání a manipulace s nelegálními drogami. V souvislosti s primárními drogovými trestnými činy jde ruku v ruce i sekundární či doprovodná trestná činnost. Do této skupiny lze řadit trestné činy spáchané pod vlivem drog. Hlavním cílem a předmětem této práce jsou primární drogové trestné činy, jež zcela jasně definuje TZ. Podrobný popis, jejich trestněprávní úprava a skutková podstata je uvedena v kapitole 4.

²⁵ ONDREJKOVIČ, P., et al. *Sociálna patológia*. Bratislava : Slovenská akadémia vied, 2000, s. 161.

²⁶ ČESKO. § 13 Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 356. Dostupné také z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/sb011-09-pdf.aspx>.

3 Drogová kriminalita

3.1 Historie drogové kriminality po vzniku České republiky

Již v letech 1993 a 1994 začínala nabývat trestná činnost spojená s nezákonným drogovým trhem výrazných rysů. Vznik samostatné ČR znamená důležitý mezník při hodnocení stavu a vývoje jak celkové kriminality, tak i kriminality s drogovým prvkem. Tato důležitá změna je základním kritériem při zkoumání stavu a vývoje kriminality i pachatelů. Nepříznivé trendy drogové kriminality nacházejí svůj výraz v trestné činnosti na úseku nedovolené výroby, držení a obchodu s omamnými a psychotropními látkami i šíření toxikomanie.²⁷ Od roku 1993 dochází k nárůstu drogové trestné činnosti převážně v řadách mládeže a žen. Fenomén rostoucí drogové kriminality v ČR je navyšován i tehdejším přílivem cizinců z bývalé Jugoslávie, Kolumbie, afrických států a jiných. Významný podíl na drogové trestné činnosti mají i národnostní menšiny.

3.2 Definice drogové kriminality

Drogovou kriminalitu definujeme v souladu s platným TZ jako trestné činy nedovolené výroby, přechovávání OPL a jedů, pěstování rostlin obsahujících OPL, držení předmětu k výrobě OPL (§ 283 - § 286 TZ) a šíření toxikomanie (§ 287 TZ).

3.3 Příčiny drogové kriminality (etiologie)

Hovoříme-li o příčinách drogové kriminality je nutno uvést, že na každého jedince působí tyto příčiny v jiné míře a v naprosto individuální rovině. Jejich množství je obrovské a mnohdy se u člověka vyskytují jejich různorodé kombinace. Je nezbytné začít tento úvod vzhledem na tzv. příčinný vztah, vztah příčiny a následku a jeho dílčí kategorie. Příčinný vztah lze dělit na:²⁸

²⁷ ČESKO. NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA SKPV PČR. *Bulletin Národní protidrogové centrály*, 03/2001, str. 10.

²⁸ VICHLENDÁ, M., KRČEK, I. *Kriminologie*. [online]. Karviná : Střední odborná škola ochrany osob a majetku, s. r. o., 2011, s. 81. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>>.

- a. **Filozofickou příčinnost** – představuje objektivní spojitost mezi dvěma jevy, kdy jeden jev (příčina) za existence určité podmínky vyvolává, způsobuje vznik jiného jevu (následek),
- b. **Trestněprávní příčinnost** – představuje příčinnou souvislost, kdy příčinou a výsledkem protiprávního jednání je trestněprávní následek,
- c. **Kriminologickou příčinnost** – zahrnuje objasňování příčin jednotlivých konkrétních trestných činů a zároveň také objasňování příčin kriminality jako hromadného jevu.

Rozpoznávání příčin drogové kriminality je nutností především pro oblast prevence. Podrobný rozbor příčin drogové kriminality je jedním z hlavních témat této práce. Podle HEJDY²⁹ lze rozlišit tři hlavní skupiny možných příčin:

- a. Příčiny spočívající v osobnosti závislého,
- b. Příčiny spočívající ve vlastnostech drog a jejich zrádnosti,
- c. Příčiny sociálního prostředí, ve kterém se osoba pohybuje.

3.3.1 Právo

Obecně je nutno uvést, že i přes samotnou závažnost drogové problematiky a faktickou trestnost jednání v souvislosti s drogami, má společnost v ČR vysoký kriminogenní potenciál, tj. ke drogám obecně je vysoce tolerantní a tím vytváří příznivé prostředí pro páchaní trestné činnosti. Uvědomování si závažnosti a problematiky drogové kriminality pro společnost by mělo být orgány činnými v trestním řízení (dále jen OČTŘ) zohledňováno mírou a přísností sankcí. Pokud jsou sankce neúměrné a nedostatečně reagují na míru provinění, může docházet k časté recidivě, ale i pozitivní motivaci ke kriminalitě. Základem pro potlačování drogové kriminality je funkční legislativa, zejména její úroveň, jednoznačně definované právní normy, jejich využívání OČTŘ v celém rozsahu, ale i právní vědomí ve společnosti spojené se znalostí relevantních informací o drogové problematice a prezentace evidentního odmítnutí.

²⁹ HEJDA, J. *Kriminologické, trestněprávní a kriminalistické aspekty drogového problému v ČR a jeho řešení*. Jindřichův Hradec : RAIN, 2000. s. 26.

3.3.2 Ekonomika

Státní ekonomika potažmo situace na trhu představují pro občany jeden ze základních faktorů, které zásadním způsobem ovlivňují jejich život. Ve společnosti dochází k neustálému prohlubování rozdílu ekonomické úrovně mezi střední a vyšší třídou. Nastavená sociální politika může být v jistém ohledu ke snaze získat zaměstnání demoralizující. Tento stav zaznamenává a popisuje celá škála socioekonomických analýz a statistik. Jedním z hlavních problémů je zejména nárůst osobních bankrotů jedinců. Je to především špatná ekonomická situace, která vede osoby k různým druhům kriminality. Jednou z nich je i drogová kriminalita, jež slouží jako prostředek opatřování finančního zisku a zlepšování životní úrovně.

3.3.3 Stát a státní politika

Jak je zřejmé z předchozích kapitol, státní politika se významnou měrou podílí na vývoji kriminality. I když jsou drogy v ČR významným problémem již řadu let, doposud nebyly prioritou, které by byla věnována náležitá pozornost. Až pro rok 2015 se drogová problematika stává prioritou pro PČR. Toto významné rozhodnutí však není podpořeno ze stran zbylých OČTŘ či vládní politikou a proto velice brzy dochází ke změně priorit a preferenci migrační politiky. I přes opomíjení závažnosti drogové problematiky ze strany státního sektoru nelze přehlížet řadu opatření a projektů, které byly v posledních letech zrealizovány právě díky státním pobídkám a dotacím. Svou povahou se jedná v jednoznačné většině o preventivní projekty, kterým lze přičíst zejména zlepšení informovanosti veřejnosti, zkvalitnění péče o osoby drogově závislé a zvýšení zájmu o řešení problematiky.

3.3.4 Kultura a společnost

Sociální a kulturní faktory a v neposlední řadě vliv masmédií ovlivňují jedince především v období dospívání. Společným cílem kultury, společnosti a masmédií by měla být snaha striktně odsuzovat drogy i drogovou kriminalitu. Mnohdy bývá však situace opačná a často dochází k bagatelizaci drogové problematiky např. u cannabis. K jedné ze základních příčin lze zařadit masovou kulturu. V rámci masové kultury dochází k mísení různých kulturních úrovní. S tímto pojmem je spjat i termín

urbanizace. Zde se dá hovořit o přílivu nových tradic, společenských hodnot, zvyků či norem, ale i celé řady kulturních, sociálních a ekonomických změn. Jsou to právě ony negativní důsledky urbanizace, které vedou ke zvyšování drogové kriminality.

3.3.5 Obyvatelstvo

Podstatnou roli v oblasti drogové kriminality hraje také složení populace, územní struktura obyvatelstva, množství etnických menšin a národnostních skupin v ČR. K jedné z hlavních příčin může být zařazován jednoznačně i nárůst přistěhovalců a uprchlíků na území EU. Většina cizinců žije na území ČR legálně, a to buď s povolením k dlouhodobému pobytu či dokonce s trvalým pobytem. Protipól vytváří skupiny cizinců, jež na území ČR migrují ilegálně. Společně s nimi pronikají na území ČR členové organizovaných skupin, kteří zde budují základny pro následný rozvoj drogového trhu.

3.3.6 Škola, školní a mimoškolní aktivity

Škola je místem, kde dochází k nejdůležitějším psychickým i fyziologickým změnám. V rámci povinné školní docházky je zahrnuto především dospívání, které lze považovat za nejvíce nestabilní období osobnosti člověka. Jedinec je velice náchylný na sebemenší podněty okolního prostředí. Škola s sebou přináší celou řadu změn. Jedinec, který byl v rodině z pozice dítěte středem pozornosti, se ve škole náhle ocitá v kolektivu jako jeden z mnoha. Seznamuje s novými sociálními rolemi a v závislosti na vrozených či získaných dispozicích se s touto situací vyrovnává. Mezi hlavní problematické aspekty lze zařadit především negativní vliv vrstevníků, setkání jedince se šikanou, špatný prospěch, nízké sebevědomí či nevhodná autorita a neadekvátní přístup učitele.

3.3.7 Dědičnost, psychika a osobnost člověka

Temperament, vlastnosti osobnosti, dispozice, dovednosti aj. patří do skupiny dědičných znaků. Vnímání složitou strukturu a stav osobnosti člověka jako samu příčinu

drogové kriminality je zásadním faktem. Do této skupiny zařazuje HEJDA³⁰ také psychické poruchy a poruchy chování v dětství, poškození mozku, úrazy hlavy, nedostatečné sociální dovednosti, nedostatek strategií, jak čelit negativnímu vlivu okolí či nedostatek strategií ke zvládnání stresu. Slabomyslní a prostoduší jedinci či osoby se závažnými poruchami osobnosti jsou velice náchylní k manipulaci, přehnané důvěře. S touto problematikou úzce souvisí pojem viktimmnost. Viktimmnost je disponovanost jedince nebo skupiny osob stát se obětí TČ,³¹ popřípadě stupeň pravděpodobného rizika, že se jednotlivec nebo určitá sociální skupina stane obětí TČ.³²

3.3.8 Rodina a výchova

V rámci rodiny je podstatných hned několik faktorů. Se zaměřením na negativní skupinu faktorů lze jmenovat např. drogovou minulost rodičů, nepříznivé výchovné prostředí, výchovný styl, ale i nestabilní rodinné zázemí, špatnou citovou vazbu s rodiči, pracovní vytíženost rodičů, absence možností aktivně vyplňovat svůj volný čas či nedostačující prostor pro komunikaci a řešení životních problémů. V rodině si poprvé osvojujeme různé vzorce chování či morálky, základní principy, normy, společenské konvence a hodnoty. Pokud je rodina v tomto ohledu dysfunkční, může docházet ke vzniku a osvojení vzorců kriminálního chování. Takový jedinec se poté projevuje jako amorální, bezcharakterní, nečestný, bezohledný či asociální.

3.4 Pachatelé drogové kriminality

Definovat pojem pachatele lze s širším nebo užším slova smyslu. Nejčastěji se pachatelem rozumí osoba, která se dopustila trestného činu. V jiném pojetí je pachatelem ten, kdo se dopustil trestného činu a byl kvůli tomu stíhaný.³³ V roce 2014

³⁰ HEJDA, J. *Kriminologické, trestněprávní a kriminalistické aspekty drogového problému v ČR a jeho řešení*. Jindřichův Hradec : RAIN, 2000. s. 30.

³¹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., et al. *Kriminologie*. Praha : ASPI Publishing, 2004, s. 140-141.

³² KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. et al. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 158.

³³ HOLCR, K., et al. *Kriminológia*. Praha : Leges, 2009, s. 77.

bylo dle statistických údajů Národní protidrogové centrály o drogové trestné činnosti stíháno celkem 3931 pachatelů.³⁴

3.4.1 Ukazatele pachatelů drogové kriminality

K základním ukazatelům, které lze uvádět v nejobecnější rovině všech oblastí kriminality, řadíme:

- a. pohlaví,
- b. věk,
- c. státní příslušnost,
- d. národnost,
- e. zaměstnání,
- f. výchovné prostředí,
- g. dosažené vzdělání,
- h. rodinný stav.

Při rozboru těchto ukazatelů se zaměříme pouze na ty, které jsou v oblasti drogové trestné činnosti považovány za nejstěžejnější. Hovoříme především o prvních čtyřech ukazatelích. Tyto ukazatele jsou zohledňovány a zhodnocovány ve výsledcích ročních statistik o drogové kriminalitě v ČR a v praktické části této práce patří k základním kritériím pro komparaci drogové trestné činnosti v letech 2013 a 2014. Pohlaví pachatele značně přibližuje, již danou oblast či samotný druh trestné činnosti. Muži a ženy se odlišují nejen vzorcem chování, uvažováním, ale i stylem páchaní TČ (plánováním, uskutečněním či opatřováním prostředků). Nezbytným ukazatelem je i věk pachatele. Zde je rozlišováno, zda byl trestný čin spáchán dítětem mladším 15 let, mladistvým či dospělou osobou. Mnohem častěji se drogové trestné činnosti dopouštějí dospělí. V případě nezletilých a mladistvých se jedná převážně o distribuci, užívání či nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku. Dospělí jsou často stíháni pro výrobu OPL a jedů, jejich distribuci, přechovávání a šíření toxikomanie. Státní příslušnost a národnost se často považují za podstatnou složku či dokonce příčinu drogové kriminality. Ze statistik vyplývá i vysoký podíl cizinců,

³⁴ ČESKO. NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA SKPV PČR. *Výroční zpráva 2014*. [online]. Praha : Národní protidrogová centrála, 2015, s. 95. [cit. 2016-01-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/soubor/vyrocní-zprava-npc-2014-pdf.aspx>>.

uprchlíků a zástupců etnických menšin na drogové trestné činnosti v rámci ČR. Ostatní kategorie není třeba blíže popisovat. Za snahou pochopit a vysvětlit delikventní jednání osobnosti stojí základní požadavek předcházet kriminalitě. Prevence je jednoznačně spojena s hledáním příčin kriminality a ty jsou přirozeně nejprve spatřovány v člověku, jako pachateli trestného činu.³⁵

3.4.2 Typologie pachatelů drogové kriminality

Na typologii pachatelů drogové kriminality může být pohlíženo ze dvou hledisek. Prvním hlediskem je samotný vztah pachatele k návykové látce. Jedná se o rozdělení na pachatele, kteří OPL sami neužívají a na pachatele, jež jsou uživateli OPL. Druhé hledisko představuje typologii pachatelů drogové kriminality, která je dána jejich postavením, funkcí a rolí v rámci sítě obchodu s drogami. Toto členění se více či méně dotýká první typologie. Lze konstatovat, že se do jisté míry prolínají. Dělení v rámci regionu, státu a mezinárodního pojetí je odlišné. V práci je uvedeno především dělení reflektující regionální a národní obchod s drogami. Rozlišují se celkem tři skupiny pachatelů:

- a. **Výrobci** – Mezi výrobce lze zařadit osoby, jež se podílejí na výrobě OPL a jedů či se jakoukoli měrou podílejí na pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku. Je zřejmé, že do této kategorie řadíme např. pěstitele konopí, halucinogenních hub (lysohlávek), tzv. vaříče metamfetaminu aj. V komparaci s ostatními skupinami nepatří k nejpočetnějším, avšak jsou základním článkem celého cyklu.
- b. **Distributoři** (prodejci, dodavatelé, dealeři, přepravci) – Jedná se o skupinu pachatelů, jež zajišťují přepravu a dodání vyrobené drogy ke koncovému uživateli. Distributoři převážně drogu v různých úkrytech oblečení, zavazadel či dopravních prostředků, které pro přepravu používají. Velmi často se rekrutují z řad samotných uživatelů. Odměnou za následnou distribuci je jim procentuální podíl ze zisku z prodeje nebo samotná OPL. K distributorům lze řadit také většinu výrobců. Pokud jsou výrobci i uživateli mohou přebytky drog prodávat

³⁵ VICHLENDÁ, M., KRČEK, I. *Kriminologie*. [online]. Karviná : Střední odborná škola ochrany osob a majetku, s. r. o., 2011, s. 81. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>>.

dál. Obecně se mezi dealery vyskytují osoby z nejrůznějších sociálních skupin - od žáků základních škol, přes studenty středních a vysokých škol, osoby v pracovním poměru až po osoby s kriminální minulostí.³⁶

- c. **Uživatelé** (konzumenti) – Tento pojem označuje skupinu pachatelů, kteří užívají OPL a jedy. Osoby dále tyto látky nedistribuuji a jsou koncovým článkem řetězce. Podmínkou statutu pachatele trestného činu je v tomto případě držení množství většího než malé. Hodnoty určující množství větší než malé u OPL a přípravků je obsahujících, nejsou v době vypracování této práce stanoveny jakýmkoliv zákonnými normami. Ve spolupráci OČTŘ a NPC bylo vydáno doporučující stanovisko s rozsahem doporučených hodnot pro množství větší než malé. Z hlediska naplnění znaku ve větším rozsahu a ve značném rozsahu je třeba posuzovat nejen kvantitu přechovávané OPL či jedu, ale též kvalitu.³⁷

Tento vzorek pachatelů může být dále rozčleněn:

1. **Uživatelé příležitostní** – Jsou specifickou skupinou pachatelů. Jedná se převážně o osoby, jež OPL užívají, ale nemají natolik silně vytvořenu závislost. Užívají OPL týdně či měsíčně v důsledku potřeby např. navýšit svou aktivitu, uvolnit se, pobavit se, zapadnout do party, vyzkoušet něco nového či si dokonce přivydělat obstaráním léčiv, distribucí nebo dokonce samotnou výrobou. Pozoruhodné je, že příslušní uživatelé nepocházejí z marginalizovaných či sociálně deprivovaných skupin – naopak to jsou stále častěji mladí, aktivní, ve školách prospívající a relativně dobře hmotně zabezpečení lidé.³⁸ V případě příležitostných uživatelů se hovoří převážně o 4 druzích drogové trestné činnosti:

- převoz OPL přes státní hranice,

³⁶ TRÁVNÍČKOVÁ, I. *Možnosti trestní justice v protidrogové politice I*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2007, s. 79 Dostupné také z WWW: <http://www.ok.cz/iksp/docs/334.pdf>.

³⁷ ČESKO. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. května 2003, sp. zn. 6 Tdo 620/2003 [online]. In *Archiv Nejvyššího soudu České republiky*. 2003. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/39E8D084DF56DA97C1257A4E00688073?openDocument&Highlight=0>.

³⁸ *Zaostřeno na drogy: Uživatelé drog v konfliktu se zákonem* [online]. Praha : Úřad vlády České republiky, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, 2006, roč. 4, č. 2, s. 2. [cit. 2016-01-11]. ISSN 1214-1089. Dostupné také z WWW: <http://www.drogy-info.cz/data/obj_files/4615/588/Zaost%20C5%99eno%20200602_u%C5%BEivatel%20v%20konfliktu_web.pdf>.

- distribuce konopných látek,
- pěstování rostlin konopí,
- držení OPL.

2. Uživatelé problémoví – Za problémové užívání drog je v ČR, v souladu s definicí Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogové závislosti (dále jen EMCDDA), považováno injekční užívání či pravidelné nebo dlouhodobé užívání pervitinu, heroinu či jiných opiátů.³⁹ V případě problémových uživatelů se hovoří převážně o následujících druzích drogové trestné činnosti:

- majetková trestná činnost (krádež, podvod, zneužití vlastnictví, poškození cizí věci, zpronevěra aj.),
- násilná trestná činnost (loupež, vydírání, nebezpečné vyhrožování, ublížení na zdraví, omezování osobní svobody aj.),
- výroba OPL a jedů,
- distribuce drog a jedů,
- šíření toxikomanie,
- ohrožení pod vlivem návykové látky.

Tito uživatelé páchají trestnou činnost opakovaně s cílem zisku finančních prostředků na nákup drog. Zde je tedy na místě hovořit o páchání sekundární drogové kriminality (viz podkapitola 3.5.2).

d. Ostatní – Poslední skupinu pachatelů představují ostatní osoby, které mohou v rámci drogové kriminality rovněž figurovat. Jejich existence však není nutnou podmínkou v procesu. Tyto role jsou mnohdy zastávány předešlými skupinami pachatelů. Tato kategorie se objevuje převážně ve spojitosti s většími organizovanými skupinami, v níž je hierarchie a rozdělení rolí specifitější. Řadíme sem např. zadavatele výroby, dodavatele léčiv a prekursorů, poskytovatele prostor a asistenty při výrobě či pěstování. Jedná se o rozmanitou

³⁹ *Zaostřeno na drogy: Uživatelé drog v konfliktu se zákonem* [online]. Praha : Úřad vlády České republiky, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, 2006, roč. 4, č. 2, s. 2 [cit. 2016-01-11]. ISSN 1214-1089. Dostupné také z WWW: <http://www.drogy-info.cz/data/obj_files/4615/588/Zaost%C5%99eno%20200602_u%C5%BEivatel%20v%20konfliktu_web.pdf>.

skupinu pachatelů, jež nemá stanovena konkrétní specifika, jako předešlé skupiny.

3.5 Druhy drogové kriminality

3.5.1 Primární drogová kriminalita

Primární drogová kriminalita je trestná činnost spočívající v jednání, které porušuje právní předpisy v oblasti regulace nakládání s omamnými a psychotropními látkami.⁴⁰ Tento typ kriminality bývá označován také jako drogová kriminalita vlastní. Dle platného TZ jsou zde zahrnuty následující drogové trestné činy:

- a. nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy (§ 283 TZ),
- b. přechovávání OPL a jedy (§ 284 TZ),
- c. nedovolené pěstování rostliny obsahující OPL (§ 285 TZ),
- d. výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedy (§ 286 TZ),
- e. šíření toxikomanie (§ 287 TZ).

V rámci drogových trestných činů bývá někdy uváděn i § 288 TZ tj. výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem.

3.5.2 Sekundární drogová kriminalita

Pojmem sekundární drogová kriminalita se označují trestné činy, které nezahrnují přímo nakládání s nelegálními látkami, ale jsou spáchány v souvislosti s jejich užíváním a nakládáním s nimi.⁴¹ Jedná se především o trestnou činnost, jež je pod vlivem drog páchána anebo úzce souvisí se snahou zajistit si finanční prostředky na jejich nákup. Někdy bývá používáno pojmů opatrovací kriminalita a kriminalita

⁴⁰ *Zaostřeno na drogy: Nový trestní zákoník* [online]. Praha : Úřad vlády České republiky, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, 2010, roč. 8, č. 1, s. 2 [cit. 2016-01-11]. ISSN 1214-1089. Dostupné také z WWW: <http://www.drogy-info.cz/data/obj_files/4584/564/Zaostreno_na_drogy_201001_trestni_zakonik.pdf>.

⁴¹ ZÁBRANSKÝ, T., BĚLÁČKOVÁ, V., ŠTEFUNKOVÁ, M., VOPRAVIL, J. & LANGROVÁ, M. 2011. *Společenské náklady užívání alkoholu, tabáku a nelegálních drog v ČR v roce 2007*, [online]. Praha : Centrum adiktologie PK 1. LF UK v Praze, 2011. s. 71. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/download/4890/01-COI-monografie-web-pdf>>.

páchaná pod vlivem drog. Mezi primární a sekundární kriminalitou je zřejmé pojítka či dokonce i mírná návaznost. Mnoho drogově závislých se opakovaně dopouští trestné činnosti za účelem opatřit si prostředky pro zakoupení dalších drog.

V roce 2006 uvádí PROUZA⁴² tyto skupiny trestných činů:

- a. trestné činy spáchané pod vlivem drog – zejména násilná a mravnostní kriminalita,
- b. trestné činy zaměřené na získání drog (obstarávací kriminalita) – zejména majetková trestná činnost,
- c. trestné činy spáchané na drogově závislých osobách – zejména TČ proti svobodě a lidské důstojnosti.

Dle publikace TRÁVNÍČKOVÉ a ZEMANA⁴³ je drogová kriminalita dělena na:

- a. **psychofarmakologicky podmíněné trestné činy** – tedy činy spáchané pod vlivem OPL, v důsledku jejich akutního či chronického užívání,
- b. **ekonomicky motivované trestné činy** - tedy činy spáchané za účelem obstarání prostředků na drogy, či drog samotných,
- c. **systémové trestné činy** – tedy činy spáchané v rámci fungování trhů s nelegálními drogami, jako součást činností spočívajících v nabídce, distribuci a užívání drog (typická je násilná kriminalita, vydírání apod.),
- d. **trestné činy proti drogovým zákonům** – trestné činy spočívající v porušení protidrogové (a související) legislativy.

⁴² PROUZA, D. K počátkům přípravného řízení u drogových trestných činů. *Trestně právní revue*, 2006, č. 4, s. 109–114.

⁴³ TRÁVNÍČKOVÁ, I., ZEMAN, P. *Kriminální kariéra pachatelů drogové kriminality*, [online]. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010, s. 15. [cit. 2016-01-11]. Dostupné z WWW: <<http://docplayer.cz/10756179-Kriminalni-kariera-pachatelu-drogove-kriminality.html>>.

3.6 Prevence drogové kriminality

Prevence drogové kriminality je jednou z cest, jak docílit jakéhosi druhu kontroly kriminality. Oproti represí, jež představuje reakci na již spáchanou trestnou činnost, avšak příliš nereflektuje její samotné příčiny, je prevence formou kontroly budoucí. Cílem prevence je předcházet páchání trestné činnosti. Je druhem zkoumání příčin drogové kriminality. Má za cíl učit nás a poskytovat nám validní informace o návykových látkách, drogové závislosti, důsledcích užívání drog, projevech abstinčních příznaků aj.

Prevence je podle SVATOŠE⁴⁴ rozlišována na:

- a. **primární** – zahrnuje aktivity zabraňující vzniku drogového problému s důrazem snížit zájem mladých lidí na návykové látky,
- b. **sekundární** – má za úkol včasné zachycení rizikových skupin a terapeutické zabezpečení,
- c. **terciární** – směřuje k zabránění recidivy.

V oblasti prevence má důležitou roli mezinárodní a dále pak i národní a vnitrostátní spolupráce. Problematika drogové kriminality začala být v rámci Evropské unie (dále jen EU) sledována již v 90. letech 20. století. V roce 1993 bylo vytvořeno EMCDDA, jehož činnost byla zahájena dva roky poté. Cílem tohoto centra je poskytovat informace a údaje o drogové problematice v rámci EU. K základním mezinárodním dokumentům patří:

- 1. Protidrogová strategie EU (2013 až 2020),
- 2. Protidrogový akční plán EU na období 2013 až 2016.

Prevence drogové kriminality je v rámci ČR zaštitěna převážně činností Ministerstva vnitra (dále jen MV) a jejího odboru bezpečnostní politiky. V posledních letech je preventivní činnost v oblasti drogové kriminality velice intenzivní. V roce 2004 usnesením č. 1305/2004 vláda ČR schválila Národní strategii protidrogové politiky na období 2005 až 2009 a stanovila jasný směr, kterým se protidrogová politika

⁴⁴ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 216.

ČR vydá. Zde je uvedeno několik hlavních preventivních programů, koncepčních dokumentů, strategií prevence a dotačních projektů v rámci ČR.

1. Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018,
2. Prevence drogové kriminality v příhraničí (2013),
3. Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2012 až 2015.

V rámci prevence hraje důležitou roli také spolupráce mezi jednotlivými organizačními složkami ČR – ministerstvy, soudy, policií, probační a mediační službou, státním zastupitelstvím aj. V rámci PČR funguje již zmiňovaná NPC.

V neposlední řadě je nutno uvést, že součástí zaměření práce je i problematika drogové kriminality v rámci Ústeckého kraje, a to včetně zmínky o preventivní snaze vedení kraje. Významným dokumentem kraje je Strategie prevence kriminality na území Ústeckého kraje (2012 až 2016). Jedná se metodický plán prevence, komplexní popis spolupráce jednotlivých státních i nestátních subjektů a vymezení pole působnosti v rámci drogové problematiky.

Prevence drogové kriminality by měla udávat určité směry, jak páchaní drogové trestné činnosti předcházet a zabránit. SVATOŠ⁴⁵ uvádí tři základní směry prevence drogové kriminality:

- a. omezení nabídky,
- b. omezení poptávky,
- c. léčebná činnost.

Závěrem kapitoly je nutno podotknout, že podstatnou roli hraje jednoznačně i tzv. protidrogová politika ČR. Ta je plně v rukách vlády ČR prostřednictvím výkonného orgánu Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (dále jen RVKPP). RVKPP byla založena 19. června 2002 na základě usnesení vlády č. 643. Součástí RVKPP je i NMS. Nedílnou součástí je samozřejmě i snaha zabránit nezákonnému obchodu s drogami na území ČR. Prevence hraje nezbytnou úlohu v řešení

⁴⁵ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 216.

problematiky existence společenských patologických jevů. Společně s represí představuje jakýsi nápravný a ochranný systém v oblasti drogové kriminality.

4 Drogové trestné činy

V rámci této kapitoly budou podrobně rozebírány jednotlivé drogové trestné činy, jejich zařazení v rámci TZ, jejich trestně právní úprava a v neposlední řadě i jednotlivé skutkové podstaty drogových trestných činů v pořadí uvedeném v TZ. Hovoříme o skupině trestných činů uvedených v podkapitole 3.5.1 této práce. Tyto drogové trestné činy řadíme do skupiny obecně nebezpečných trestných činů dle hlavy VII TZ. Jedná se o takové činy, s nimiž je nebo bývá spojeno nebezpečí ohrožující život a zdraví více lidí nebo cizí majetek ve velkém rozsahu.⁴⁶

Zohlednit právní úpravu v rámci ČR i na poli mezinárodním je považováno za nezbytnou součást práce. Problematika výroby a následně distribuce drog vzhledem k vývoji společnosti již dávno přesahuje hranice jednotlivých států. Společenský vývoj má za následek snahu vytvořit systém dohod, úmluv a legislativních dokumentů, jež budou drogové problematice bránit a regulovat ji. Společným záměrem je nalézt a definovat zákonná opatření s cílem vytvořit účelnou kontrolu drogové kriminality. Je pochopitelné, že tyto dvě oblasti právních úprav nejsou vždy totožné i přes ratifikaci dokumentů jednotlivými státy. V tomto procesu dochází k zohledňování povahy národního práva. Tedy i převod těchto dokumentů do legislativy ČR obsahuje svá vlastní specifika.

4.1 Mezinárodní hledisko

Je to právě mezinárodní úprava, která dává v mnoha ohledech impulz k vytváření legislativy v oblasti drogové kriminality v rámci ČR. V současné době lze k nejdůležitějším mezinárodním smlouvám, jež mají za úkol vytvářet nosné pilíře právní úpravy kontroly drog, zařadit:

- a. Jednotnou Úmluvu o narkotických drogách z roku 1961 (ve znění pozdějších změn uvedených v Protokolu z roku 1972),
- b. Úmluva o psychotropních látkách z roku 1971,

⁴⁶ VANTUCH, P. *Trestní zákoník s komentářem k l. 8. 2011*. Olomouc : ANAG, 2011. s. 977.

- c. Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami z roku 1988.

Těmito třemi mezinárodními úmluvami je vázána i ČR. V následující podkapitole tedy plynule navazuje právní úpravou na národní úrovni.

4.2 Národní hledisko

Právní úprava drogových trestných činů reflektuje současný stav dané problematiky v rámci ČR. Pokud má být tato právní úprava účinná, musí jasně definovat cíle, avšak také pružně reagovat na vývoj drogové problematiky ČR. Kapitola si klade za cíl definovat současnou trestně právní úpravu drogových trestných činů a také uvést jejich kvalifikovanou skutkovou podstatu. V rámci oblasti drogové problematiky se z hlediska trestněprávní úpravy setkáváme nejčastěji s těmito prameny:

- a. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník,
- b. Zákon č. 167/2009 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 273/2013 Sb.,
- c. Zákon č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog,
- d. Nařízení vlády č. 455/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé ve smyslu trestního zákoníku,
- e. Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek,
- f. Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zastupitelství č. 1 SL 10/2010,
- g. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 301/2013 ze dne 13. března 2014,
- h. Nález Ústavního soudu č. N 126/70 SbNU 147 ze dne 23. 7. 2013.

4.2.1 Nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy

Ustanovení § 283 TZ zahrnuje závazky vyplývající pro ČR jako signatářský stát z výše jmenovaných mezinárodních úmluv. Smyslem uvedeného ustanovení je ochránit společnost před možným nebezpečím, které hrozí z nekontrolovatelného nakládání

s OPL, prekursory a jedy. Podle shora uvedeného ustanovení lze postihnout různé způsoby nakládání s OPL, prekursory a jedy, a to výrobu, dovoz, vývoz, průvoz, nabídku, zprostředkování, prodej, jiné opatření pro jiného, přechovávání pro jiného. Z pohledu trestního práva hmotného jde o úmyslný trestný čin, jehož pachatelem může být kdokoliv.

Skutková podstata tohoto trestného činu do značné míry odpovídá ustanovení § 187 odst. 1) předchozího trestního zákona č. 140/1961 Sb.⁴⁷ Od 1. 1. 2010, tedy ode dne účinnosti TZ, však došlo ke zpřísnění postihu pachatelů, kteří se tohoto trestného činu dopustí opakovaně v posledních třech letech ode dne odsouzení nebo potrestání. V případě recidivy pak pachateli hrozí trest odnětí svobody v rozsahu od 2 do 10 let⁴⁸. V ustanoveních § 283 odst. 2 až 4 TZ, v tzv. kvalifikovaných skutkových podstatách trestného činu (dále jen SPTČ), jsou uvedeny okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby např. spáchání činu vůči dítěti, ve značném rozsahu nebo jako člen organizované skupiny. V ustanovení § 283 TZ se objevují pojmy jako značný rozsah a větší rozsah, které nejsou definovány v TZ nebo jiném zákoně či nařízením vlády. Judikatura, která je vytvářena na základě soudních rozhodnutí, není jednoznačná, pokud jde o vymezení pojmů značný a větší rozsah, což působí aplikační problémy. Trestněprávní ochrana dětí a mládeže je řešena jako okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby (2 až 10 let) v kvalifikované SPTČ⁴⁹. V případě, že by pachatel nenaplnil všechny shora uvedené znaky skutkové podstaty trestného činu „Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy“, nebyl by možný jeho postih ve smyslu uvedeného ustanovení a přicházel by v úvahu pouze trestní postih pachatele mírnější trestní sazbou uvedenou v základní skutkové podstatě tohoto trestného činu⁵⁰. Při posuzování, zda byly naplněny znaky kvalifikované skutkové podstaty uvedené v TZ, se zkoumá i úmysl pachatele tzn., že v praxi musí OČTŘ dokázat pachateli, že byl srozuměn s věkem osoby, které distribuoval drogu.

⁴⁷ Kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabízí, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

⁴⁸ Podle předchozí právní úpravy obsažené v § 187 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, bylo možné recidivujícímu pachateli uložit trest odnětí svobody v rozsahu od 1 roku do 5 let.

⁴⁹ ČESKO. § 283 odst. 2 písm. d) zákona č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 419. Dostupné také z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/sb011-09-pdf.aspx>.

⁵⁰ ČESKO. § 283 odst. 1 zákona č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 419. Dostupné také z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/sb011-09-pdf.aspx>.

4.2.2 Přechovávání OPL a jedu

Ustanovení §284 TZ má zajistit ochranu života a zdraví před možným ohrožením, které vyplývá z nekontrolovatelného nakládání s omamnou látkou konopí, pryskyřicí z konopí nebo psychotropní látkou obsahující jakýkoli tetrahydrocannabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC). Uvedené ustanovení nově zohledňuje praxi požadované dělení omamných a psychotropních látek na „měkké“ (např. konopné látky – konopí, pryskyřice z konopí, tetrahydrocannabinol, všechny isomery a jejich stereochemické varianty) a „tvrdé“ (např. pervitin, LSD, kokain, heroin, morfin, extáze), a to podle míry jejich zdravotní a společenské nebezpečnosti. Při posuzování naplnění znaku „přechovávání OPL v množství větším než malém“ je nezbytné zjišťovat množství účinné OPL ve směsi. Od druhu přechovávané OPL pro vlastní potřebu se odvíjí i výše trestního postihu, která je mírnější u konopných látek, pokud jsou přechovávány v množství větším než malém. Hodnoty určující množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek a přípravků je obsahujících, nejsou v době vypracování této práce stanoveny jakýmkoliv zákonnými normami. Bylo vydáno doporučující stanovisko s rozsahem doporučených hodnot pro množství větší než malé. Zákonodárce však nečiní rozdíl mezi konopnými látkami a ostatními OPL, pokud pachatel přechovává OPL pro vlastní potřebu ve větším nebo značném rozsahu. Z hlediska naplnění znaku ve větším rozsahu a ve značném rozsahu je třeba posuzovat nejen kvantitu přechovávané omamné nebo psychotropní látky či jedu, ale též kvalitu⁵¹.

4.2.3 Nedovolené pěstování rostlin obsahujících OPL

V ustanovení § 285 TZ zákonodárce vyjádřil zájem společnosti na ochraně lidí před možným nebezpečím, které hrozí z neoprávněného pěstování rostlin a hub obsahujících omamné nebo psychotropní látky⁵². Toto ustanovení TZ představuje novou skutkovou podstatu trestného činu, přičemž pěstování konopí, hub nebo jiných rostlin obsahujících OPL je tzv. privilegovanou skutkovou podstatou trestného činu ve vztahu k ustanovení § 283 TZ. Zákonodárce rozlišuje mezi pěstováním konopí a pěstováním hub nebo jiných rostlin obsahujících OPL v množství větším než malém. Množství větší

⁵¹ ČESKO. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. května 2003, sp. zn. 6 Tdo 620/2003 [online]. In *Archiv Nejvyššího soudu České republiky*. 2003. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/39E8D084DF56DA97C1257A4E00688073?openDocument&Highlight=0>.

⁵² NOVOTNÝ, F., et al. *Trestní zákoník 2010*. Praha : Eurounion, 2010. s. 591.

než malé je závazně stanoveno vládním nařízením⁵³. Za nedostatek současné právní úpravy lze považovat fakt, že zákonodárce již do skutkové podstaty tohoto trestného činu nezahrnul množství účinné látky delta-9-tetrahydrocannabinol (dále jen THC), tedy kvalitu pěstované rostliny konopí. V současné době je totiž možné za určitých podmínek vypěstovat rostlinu konopí s obsahem okolo 25 % látky THC, přičemž na takové látce dochází k rychlejšímu vzniku závislosti. Vyskytly se již případy, dokonce i v ČR, výskytu konopí s extrémním obsahem THC a to až 50%. U kvalifikovaných skutkových podstat tohoto trestného činu⁵⁴ shora uvedené rozlišení drog již neplatí, stejně jako u kvalifikovaných skutkových podstat § 284 TZ.

4.2.4 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě OPL a jedu

Základní skutková podstata tohoto trestného činu vyjádřená v ustanovení § 286 TZ je obdobou ustanovení § 188 odst. 1) předchozího trestního zákona.⁵⁵ Od 1. 1. 2010 však došlo k doplnění a upřesnění okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby. Zcela novou okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby je spáchání tohoto trestného činu jako člen organizované skupiny. K upřesnění okolnosti podmiňující použití vyšší sazby došlo u dítěte, kde je nově vyžadováno, aby pachatel naplnil znak „většího rozsahu“. Novinkou je i snížení dolní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody u základní skutkové podstaty.⁵⁶ Základní skutková podstata trestného činu byla upřesněna v souladu s Úmluvou Organizace spojených národů proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami z roku 1988, neboť vedle jiného předmětu určeného k nedovolené výrobě OPL, přípravku, který obsahuje omamnou nebo psychotropní látku nebo jedu, jsou ve výčtu výslovně uvedeny i prekursory.⁵⁷ Současným problémem se stává podřazení jednotlivých komponent určených

⁵³ ČESKO. Nařízení vlády č. 455 ze dne 7. prosince 2009, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé ve smyslu trestního zákoníku. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 145. Dostupné také z WWW: <<http://www.mvcr.cz/soubor/sb145-09-pdf.aspx>>.

⁵⁴ ČESKO. § 285 odst. 3 a odst. 4 zákona č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 420. Dostupné také z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/sb011-09-pdf.aspx>.

⁵⁵ Kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku nebo jedu, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

⁵⁶ ČESKO. § 286 odst. 1 zákona č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 420. Dostupné také z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/sb011-09-pdf.aspx>.

⁵⁷ NOVOTNÝ, F., et al. *Trestní zákoník 2010*. Praha : Eurounion, 2010. s. 595.

k pěstování rostlin konopí pod tuto SPTČ, neboť jednotlivé komponenty lze volně zakoupit, v převážné většině jde o předměty, které jsou primárně určeny k pěstování např. zeleniny. Vzhledem k faktu, že se jedná o úmyslný trestný čin a s ohledem na volnou dostupnost komponent, je ve spoustě případů při důkazní nouzi pachateli dokazovat jeho skutečný úmysl.

4.2.5 Šíření toxikomanie

Základní SPTČ obsažená v § 287 odst. 1 TZ téměř plně koresponduje s předchozí skutkovou podstatou téhož trestného činu, která byla obsažena v § 188a odst. 1) trestního zákona.⁵⁸ Aktuální právní úprava obsahuje nové okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, a to při spáchání trestného činu jako člen organizované skupiny a spáchání trestného činu vůči dítěti mladšímu 15 let. Základním principem této SPTČ je zajištění ochrany jednotlivců před možným nebezpečím, které jim hrozí v souvislosti se zneužíváním návykových látek. Toto ustanovení, které se týká drogových deliktů, jako jediné používá pojem návykové látky. Z výkladu tohoto ustanovení plyne, že pachatel se tohoto trestného činu musí dopustit vždy vůči individuálně určené osobě.⁵⁹ Dle aktuální praxe se jedná zejména o problematiku Growshopů či Amsterdamshopů, nezvyklým příkladem může však být i sdílení drogy, nejčastěji cigarety s cannabis, v kolektivu party s jedinci, kteří doposud zkušenosti s drogou neměli, ale díky přátelskému přesvědčení ostatních, nabydou dojmu popularity a drogu rovněž okusí. Mnoho jedinců si poté balancování za hranou zákona ani neuvědomuje.

⁵⁸ Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

⁵⁹ NOVOTNÝ, F., et al. *Trestní zákoník 2010*. Praha : Eurounion, 2010. s. 597 – 598.

5 Statistická analýza drogové kriminality ČR za rok 2014

Rok 2014 přinesl ve srovnání s předchozím rokem nárůst drogové kriminality o celých 9%. Rok 2014 ve srovnání s rokem předešlým byl avšak taktéž úspěšnějším při odhalování drogové trestné činnosti. K podílu páchané drogové trestné činnosti a množství pachatelů bylo zajištěno více drog a odhalen větší počet varen a pěstíren oproti roku 2013. Pokud se zaměříme na kritérium poměru realizací k počtu pachatelů, získáme vyhodnocení odhalené drogové trestné činnosti v jednotlivých krajích. Mezi nejúspěšnějšími kraji jsou Praha, Středočeský a Ústecký kraj (viz Tabulka I).

Tabulka I – Celkové zhodnocení drogové trestné činnosti v rámci ČR za rok 2014 (dělení dle krajů)⁶⁰

KRAJ	REALIZACE	PACHATELÉ	NEZNÁMÝ PACHATEL
Jihočeský	186	241	2
Jihomoravský	224	283	5
Karlovarský	118	149	0
Královéhradecký	124	149	1
Liberecký	126	176	6
Moravskoslezský	313	375	2
Olomoucký	191	224	4
Pardubický	86	93	1
Plzeňský	159	183	6
Praha	423	503	9
Středočeský	383	507	7
Ústecký	373	449	10
Vysočina	131	139	0
Zlínský	72	82	1
NPC	48	147	0
Ostatní složky	6	6	0
Celní správa	625	225	437
CELKEM	3588	3931	491

⁶⁰ Vlastní zdroj.

Na území ČR došlo k realizaci 3588 případů, ke kterým bylo zjištěno celkem 3931 pachatelů. Pokud srovnáváme jednotlivé okresy dle této tabulky jejich pořadí dle úspěšnosti a množství realizací je zřejmé. Bohužel tyto údaje nemohou být vzhledem k úspěšnosti krajů v potlačování drogové kriminality brány jako jediné kritérium. Podstatnou roli zde hraje i množství a druhy zajištěných OPL a jedů. K nejvíce rozšířeným a populačně nejvíce problematickým drogám řadíme především dvě, a to Cannabis a metamfetamin. Proto jsou pro příklad použity v následující tabulce. Z tohoto hlediska patří mezi nejúspěšnější kraje Ústecký kraj nejvíce zajištěných rostlin Cannabis, Středočeský kraj nejvíce zajištěné sušiny Cannabis a Praha nejvíce zajištěného množství metamfetaminu. S ohledem na tuto skutečnost obhájil každý ze jmenovaných krajů své prvenství (viz Tabulka II).

Tabulka II – Množství zajištěných drog v roce 2014 dle jednotlivých krajů se zaměřením na Cannabis a metamfetamin⁶¹

KRAJ	Cannabis (ks)	Cannabis (g)	Metamfetamin
Jihočeský	1111	59569,8	60,6
Jihomoravský	2923	63290,11	3261,6
Karlovarský	2597	13808,96	8497,54
Královéhradecký	1384	10134,9	43,9
Liberecký	7050	7939,0	1258,9
Moravskoslezský	6314	16738,13	1117,92
Olomoucký	5551	6775,2	1513,6
Pardubický	549	23343,8	85,9
Plzeňský	6727	44270,2	2539,8
Praha	9027	64563,5	9446,9
Středočeský	3276	107912,1	2092,4
Ústecký	25956	75750,5	3030,3
Vysočina	2800	10852,5	235,3
Zlínský	1250	17436,4	148,5
CELKEM	42309	522385,1	33333,16

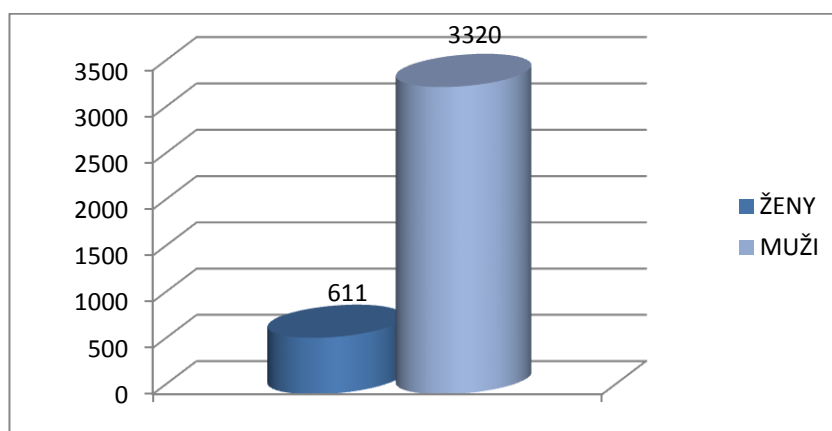
Drogová trestná činnost byla páchána z větší části dospělými muži. V roce 2014 bylo evidováno celkem 3320 pachatelů mužů. Dospělých pachatelů bylo zadrženo celkem

⁶¹ Vlastní zdroj.

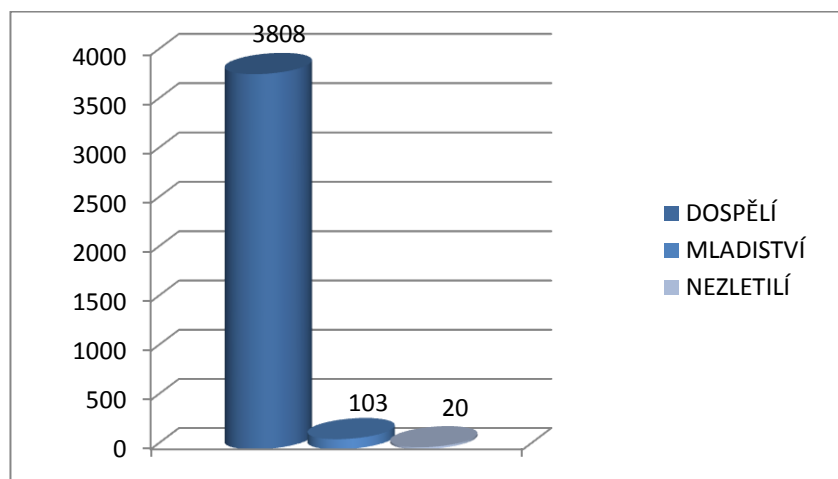
3808. Zbytek zadržených či zajištěných pachatelů tvoří ženy a mladistvé a nezletilé osoby, a to 611 žen, 103 mladistvých a 20 nezletilých osob (viz Graf I a

Graf II). Z grafu je rovněž zřejmé, že drogová trestná činnost je doménou mužů. Z dostupných dat však dále nelze posoudit případný vliv mužů na ženy a tím podrobnější strukturu pachatelů. V policejní praxi se s pojmem pachatel samostatně jednajících žen vyskytují zřídka. U mužů toto výjimkou není. Skutečné informace o podílu pachatelek by tedy mohly být daleko zajímavější, statistiky se však tímto detailním kritériem nezabývají.

Graf I – Podíl pachatelů drogové trestné činnosti v roce 2014 v závislosti na pohlaví⁶²

Graf II - Podíl pachatelů drogové trestné činnosti v roce 2014 v závislosti na věkové struktuře⁶³

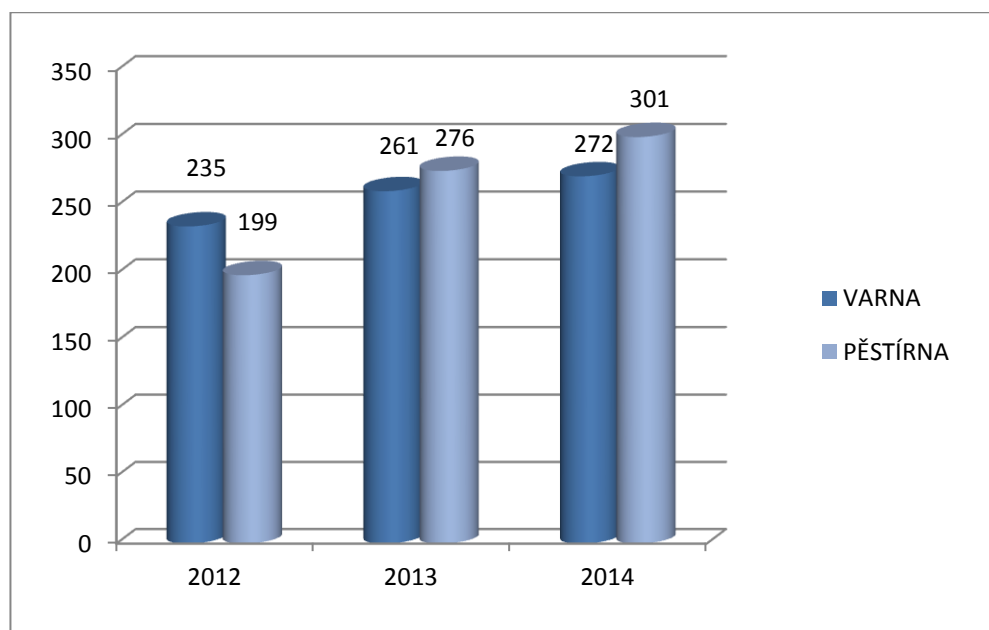
V roce 2014 je oproti předešlému roku zřejmý nárůst objemu výroby a distribuce metamfetaminu. Produkce a distribuce metamfetaminu patří ve střední Evropě k jedněm z nejzávažnějších problémů. V ČR patří metamfetamin k nejčastěji zneužívaným drogám. V posledních letech v ČR stále převažuje postup extrahování metamfetaminu

⁶² Vlastní zdroj.

⁶³ Vlastní zdroj.

z volně prodejných léčiv např. Cirrus či Sudafed. Právě uživatelé metamfetaminu tvoří více jak tři čtvrtiny všech českých problémových uživatelů drog. V tomto roce bylo zajištěno celkem 272 varen oproti 261 z roku 2013. Další velice populární drogou, jejíž produkce se oproti roku 2013 razantně zvýšila, je cannabis. V roce 2014 bylo zajištěno na území ČR celkem 301 pěstíren. Nárůst oproti loňskému roku je celkem o 25 odhalených pěstíren (viz Graf III).

Graf III – Poměr odhalených varen a pěstíren v letech 2012 - 2014⁶⁴

Ze statistiky vyplývá, že nejvyšší počet pachatelů dle ukazatele státní příslušnosti, pochází z Vietnamu. Jedná se celkem o 237 zadržených osob. K dalším státům lze zařadit např. Slovensko, Nigérii, Německo, Bulharsko, Ukrajinu či Polsko (viz Tabulka III). V posledních letech patří k dominantní skupině převážně zločinecké vietnamské skupiny. Tyto skupiny se zaměřují především na nedovolené pěstování rostlin obsahujících OPL a výrobu metamfetaminu. Jako další lze uvést západoafrické zločinecké skupiny pocházející především z Nigérie, jejichž cílem je nelegální přeprava a distribuce kokainu. Zločinecké skupiny pocházející ze zemí jako např. Makedonie, Srbska, Alžírsko a Turecko jsou součástí celosvětových organizovaných skupin obchodujících s heroinem. Pachatelé z Ukrajiny, Bulharska, Polska, Německa a Maďarska, tedy převážně sousedních států ČR, rozvíjí především drogový trh s cannabis a metamfetaminem.

⁶⁴ Vlastní zdroj.

Tabulka III – Pachatelé drogové trestné činnosti s ohledem na státní příslušnost⁶⁵

STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOST	POČET	STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOST	POČET
Afghánistán	1	Maroko	1
Alžírsko	4	Mongolsko	2
Austrálie	1	Německo	27
Barma	1	Nigérie	30
Belgie	1	Nizozemí	1
Bělorusko	2	Polsko	18
Bosna a Hercegovina	1	Rakousko	5
Bulharsko	26	Rusko	8
Česká republika	3460	Slovensko	49
Egypt	1	Slovinsko	1
Francie	1	Srbsko	1
Ghana	1	Súdán	1
Gruzie	2	Sýrie	5
Chorvatsko	2	Švýcarsko	1
Itálie	1	Tunis	2
Izrael	1	Turecko	5
Kosovo	1	Ukrajina	20
Litva	1	USA	3
Maďarsko	1	Uzbekistán	1
Makedonie	1	Velká Británie	2
Mali	1	Vietnam	237

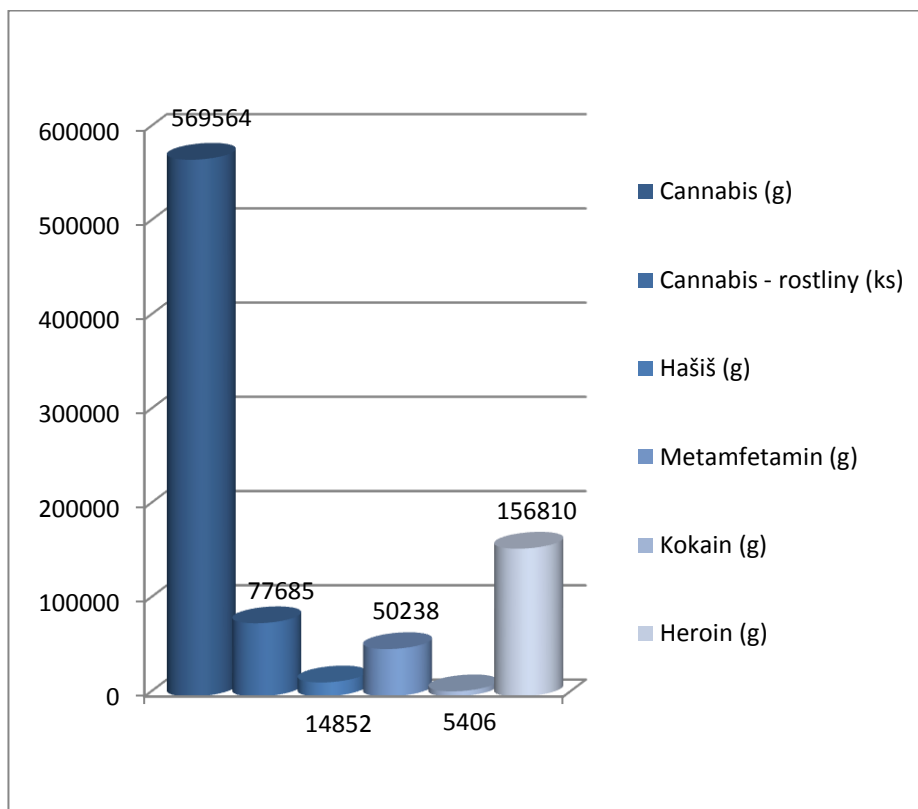
Variabilita jednotlivých druhů zajištěných drog v roce 2014 napovídá, že spotřebitelská poptávka je opravdu vysoká a odvíjí se i od společenského postavení a struktury samotných spotřebitelů (viz Graf IV). Na základě zkušeností získaných v rámci odhalování drogové trestné činnosti lze dojít k hned k několika závěrům. Osoby z ekonomicky nižší společenské třídy se orientují převážně na konzumaci drog jako např. metamfetamin a heroin. Naopak střední společenská vrstva se velmi často zaměřuje na konzumaci cannabis či extáze. V neposlední řadě je nutno zmínit tzv. vyšší společenskou třídu, v níž se nejčastěji setkáváme s konzumací kokainu. Nelze tvrdit, že

⁶⁵ Vlastní zdroj.

tato vyřčená stanoviska jsou pravidlem, avšak bývají v reálném styku vyšetřovatele s pachateli z těchto společenských vrstev velmi hojná.

Toto tvrzení je možné podpořit i na základě projektu DRAGON⁶⁶, který se na území ČR rozběhl roku 2012. Jedná se o projekt, jehož úkolem je zkoumat složení odpadních vod z různých městských částí a velkých měst (viz Tabulka IV). DRAGON byl ukončen v loňském roce a poskytl tak statistické údaje pro Radu vlády ČR, jejíž snahou je cílená koordinace státní protidrogové politiky. Jedním z měst zapojených do tohoto projektu bylo i krajské město Ústí nad Labem.

Graf IV – Celkové množství zajištěných drog v rámci ČR za rok 2014⁶⁷

⁶⁶ Projekt VG 20122015101 podpořený z Programu bezpečnostního výzkumu ČR v l. 2010 -2015 (BV II/2 - VS).

⁶⁷ Vlastní zdroj.

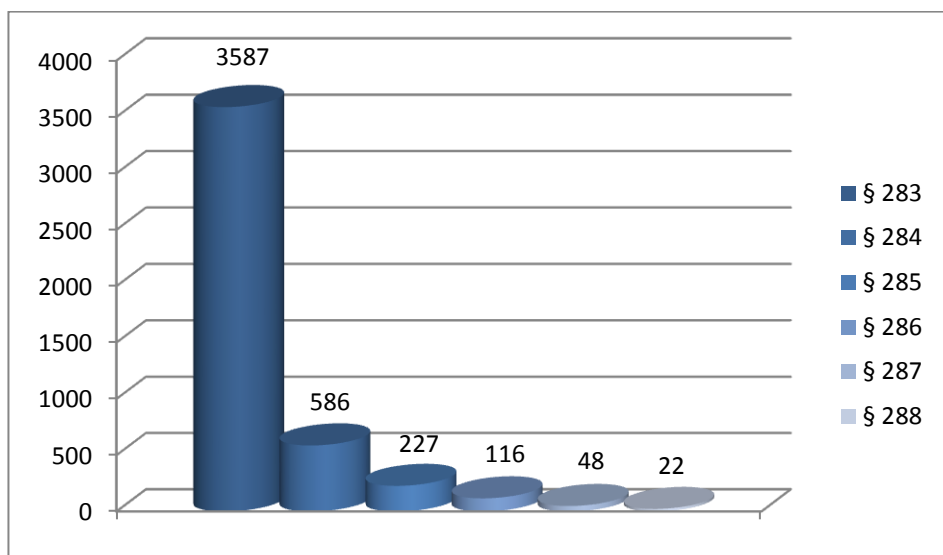
Tabulka IV - Odhad spotřeby drog v ČR na základě výsledků analýzy odpadních vod v roce 2013⁶⁸

Město	Počet obyvatel	Celková spotřeba (kg)			
		MDMA	Amfetamin	Pervitin	Kokain
Praha	1 134 874	24,52	43,49	360,22	54,73
Brno	421 961	4,54	6,38	54,21	3,69
Ostrava	296 200	0,86	8,71	114,63	1,47
Plzeň	164 000	1,29	3,55	40,86	2,20
Ústí nad Labem	81 358	0,24	9,89	58,47	1,09
Havířov	85 768	0,14	2,35	19,96	0,30
Frýdek-Místek	62 635	0,10	1,44	12,22	0,07
Český Těšín	22 790	0,03	0,36	3,50	0,06
Karviná	10 760	0,08	2,04	14,73	0,16
Orlová	28 074	0,08	0,70	4,91	0,02
CELKEM	2 308 420	31,88	78,91	683,71	63,79

Rok 2014 a celkově oblast drogové kriminality koresponduje s vlivem a vývojem spotřebitelské poptávky nejen v ČR, ale i v zemích EU. Tlak na výrobce a dodavatele drog na území ČR se neustále zvyšuje. Za jednu z hlavních příčin lze považovat otevřenost hranic a příliv cizinců na území ČR. Trendem a závažným problémem drogové scény je zvyšující se objem výroby nejen pro domácí trh, ale i vývoz do zemí EU. Podstatné je zmínit i skupinu anabolických steroidů. Oproti právní úpravě ČR je na Slovensku prodej těchto látek osobám starším 18 let povolen bez trestně právního postihu. To činí krajům sousedícím se Slovenskou republikou značný problém a přináší s sebou ruku v ruce i nárůst drogových trestných činů dle § 288 TZ. V roce 2014 bylo zjištěno přesně 4586 drogových trestných činů, dle platné legislativy. S ohledem na SPTČ lze s určitostí tvrdit, že nejčastějším z nich je § 283 TZ nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy. Druhou pozici obsadil § 284 TZ, tedy přechovávání OPL a jedy. Nejvyšší počet spáchaných trestných činů dle § 283 nalezneme v Praze, Středočeském a Ústeckém kraji. Počet spáchaných trestných činů dle § 284 byl nejvyšší v Praze, Středočeském a Plzeňském kraji. Ve výroční zprávě je zahrnut i § 288 TZ, a proto je zaznamenáván i ve všech následujících grafech s přehledy drogových trestných činů. (viz Graf V a Tabulka V).

⁶⁸ Vlastní zdroj.

**Graf V – Přehled zjištěných drogových trestných činů na území ČR v roce 2014
(dělení dle jednotlivých skutkových podstat)⁶⁹**

**Tabulka V - Přehled zjištěných drogových trestných činů v rámci ČR za rok 2014
(dělení dle jednotlivých skutkových podstat a krajů)⁷⁰**

KRAJ	§ 283	§ 284	§ 285	§ 286	§ 287	§ 288
Jihočeský	203	45	18	9	4	0
Jihomoravský	228	41	25	10	6	1
Karlovarský	142	19	6	0	0	0
Královéhradecký	153	17	4	16	2	0
Liberecký	164	38	9	10	2	0
Moravskoslezský	331	28	30	7	3	0
Olomoucký	222	15	12	3	2	0
Pardubický	111	20	15	3	0	0
Plzeňský	129	58	24	8	5	1
Praha	749	157	24	13	7	15
Středočeský	413	72	21	16	5	0
Ústecký	399	49	30	13	5	0
Vysočina	126	8	6	3	4	0
Zlínský	67	18	3	5	3	1
NPC + ostatní složky	150	1	0	0	0	4
CELKEM	3587	586	227	116	48	22

⁶⁹ Vlastní zdroj.

⁷⁰ Vlastní zdroj.

Úkolem OČTŘ a tvůrců zákonů, jež se problematikou zabývají, je dostatečně pružně reflektovat na vývojové trendy v oblasti drogové kriminality s cílem, co nejvíce omezit zacházení s OPL a jedy na území ČR. Díky tomu vstoupily v roce 2014 v platnost hned dva nové zákony. Prvním z nich je nový zákon o prekursorech drog, v němž nalezneme definici dalších rizikových chemikálií tzv. výchozí a pomocné látky.⁷¹ Jako příklad lze uvést červený fosfor využívaný při výrobě metamfetaminu. Druhým z nich je nový zákon o léčivech.⁷² Novelizace těchto zákonů umožňují zahrnovat do seznamu látek nové chemické látky, jež doposud nebyly pod legislativní kontrolou. V roce 2014 jsme se mohli setkat s novou látkou tzv. chlorpseudoefedrinem, jímž se pachatelé snažili obejít dané zákony.

⁷¹ Zákon č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog.

⁷² Zákon č. 50/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech).

6 Drogová kriminalita v Ústeckém kraji za rok 2014

Na základě dohody o spolupráci s příslušníky Policie Svobodného státu Sasko byla v roce 2014 vytvořena společná pátrací skupina LABE. Úkolem této skupiny je potírání drogové trestné činnosti v příhraničních oblastech s Německem. Skupina se zaměřuje především na monitorování drogové trestné činnosti v okolí vietnamských tržnic v Petrovicích v okrese Ústí nad Labem, Dolní Poustevně a Hřensku v okrese Děčín, na Cínovci v okrese Teplice a v neposlední řadě na kontrole a sledování parkovišť nákupních center v Neudstadt. Dalším opatřením v rámci snah o potírání drogové kriminality byl pro oblast Ústeckého kraje zřízen specializovaný tým s názvem pracovní tým TOXI. Tento tým zahájil svou aktivitu 1. prosince roku 2014 a sestává se z celkem 38 výkonných členů PČR. Hlavním důvodem existence tohoto pracovního týmu je stále se zvyšující podíl distribuce a užívání drog či snižování věkové hranice konzumentů. Situace v rámci drogové kriminality v Ústeckém kraji je nepříznivá a z pohledu KŘP nevyhovující. K hlavním cílům této skupiny je eliminovat drogové zločinecké skupiny, výrobce drog a drogové dealery v oblasti Ústeckého kraje. Další snahou je zamezit dostupnosti drog mladé generaci a v neposlední řadě postihovat pachatele drogové trestné činnosti v souladu s platnými právními předpisy. Členem tohoto speciálního pracovního týmu je i sám autor práce. V průběhu posledních dvou let díky tomuto týmu vzrostl počet úspěšných realizací v rámci drogové kriminality Ústeckého kraje. Došlo k nárůstu počtu zadržených pachatelů a také úspěšně uzavřených případů týkajících se především výroby a distribuce metamfetaminu a pěstování a prodeje konopných rostlin. Aktivita a samotné zřízení tohoto týmu je v rámci potírání drogové trestné činnosti v oblasti Ústeckého kraje zcela jistě přínosem.

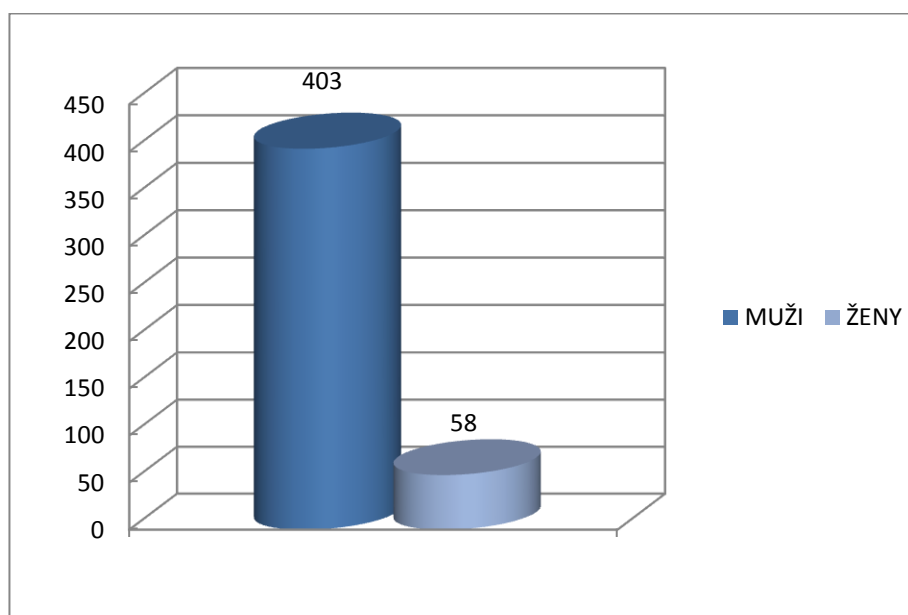
V roce 2014 bylo za spolupráce Celní správy (dále CS) a PČR na území Ústeckého kraje realizováno celkem 385 případů, z toho 373 pod vedením PČR a 12 pod vedením CS. Během těchto realizací bylo zadrženo či zajištěno celkem 461 pachatelů, z toho 449 PČR a 12 CS. V ostatních 12 případech pachatel nebyl ztotožněn (viz Tabulka VI).

Tabulka VI – Přehled drogové trestné činnosti v okresech Ústeckého kraje za rok 2014⁷³

OKRES	REALIZACE	PACHATELÉ	NEZNÁMÝ PACHATEL
Děčín	77	99	3
Chomutov	48	59	2
Litoměřice	38	47	3
Louny	22	31	2
Most	71	75	0
Teplice	74	78	0
Ústí nad Labem	40	50	0
KŘ	3	10	0
CELKEM ZA PČR	373	449	10
CELKEM ZA CS	14	12	2

Z hlediska ukazatelů bylo zadrženo či zajištěno celkem 403 mužů a 58 žen. Dle věkové struktury tedy celkem 445 dospělých pachatelů, 13 mladistvých a pouze 2 nezletilí pachatelé (viz Graf VI a Graf VII).

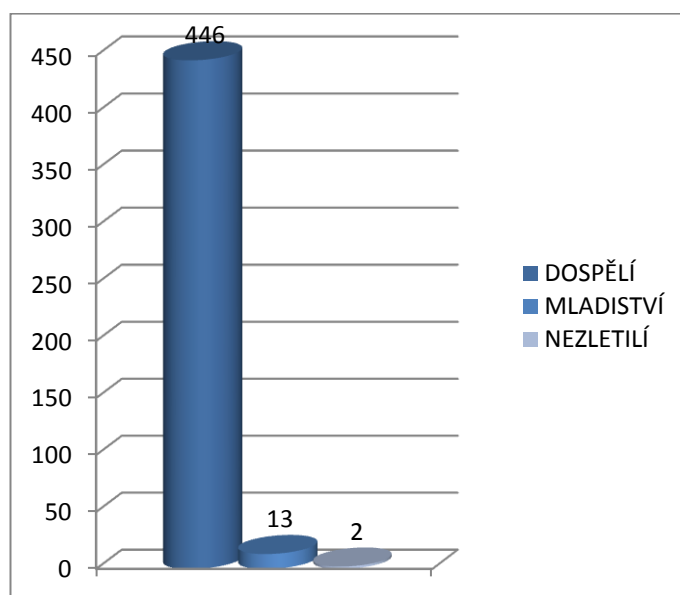
Graf VI - Podíl pachatelů drogové trestné činnosti v závislosti na pohlaví v Ústeckém kraji za rok 2014⁷⁴

⁷³ Vlastní zdroj.

⁷⁴ Vlastní zdroj.

Graf VII - Podíl pachatelů drogové trestné činnosti v závislosti na věkové struktuře v Ústeckém kraji za rok 2014⁷⁵

V Ústeckém kraji je v posledních několika letech zaznamenáván nárůst výroby, obchodování a distribuce OPL ve vietnamské komunitě. Taktéž dochází k navyšování počtu odhalených pěstíren produkujících cannabis. Vzhledem k poloze Ústeckého kraje neustále sílí trend prodeje OPL v příhraniční oblasti. Tento jev lze označit pojmem „drogová turistika“. V rámci vietnamských tržnic dochází ze strany trhovců k prodeji OPL občanům SRN, kteří následně distribuují drogy za hranicemi ČR (viz Tabulka VII).

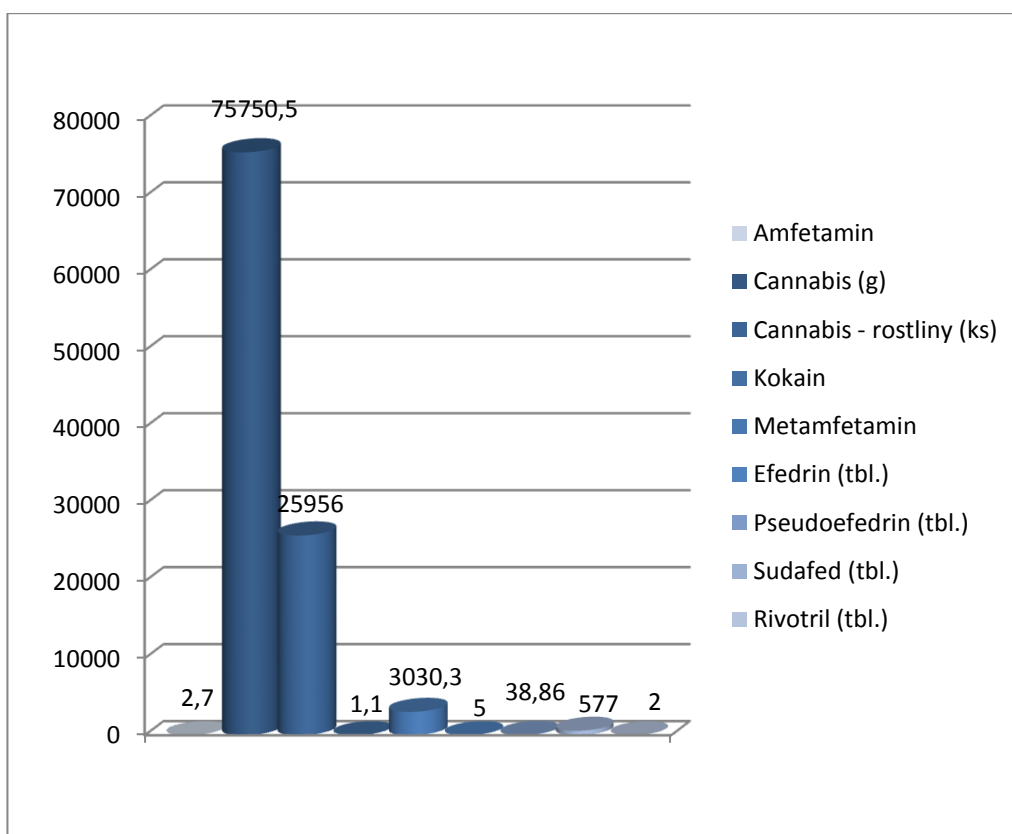
Tabulka VII - Podíl pachatelů drogové trestné činnosti v závislosti na státní příslušnosti v Ústeckém kraji za rok 2014

STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOST	POČET
Česká republika	400
Chorvatsko	1
Maďarsko	1
Mongolsko	1
Německo	7
Polsko	1
Slovensko	2
Vietnam	48

⁷⁵ Vlastní zdroj.

Pro rok 2014 a oblast Ústeckého kraje je příznačné navyšování objemu výroby metamfetaminu. Hlavní příčinou je přechod některých výrobců z pěstování cannabis na výrobu metamfetaminu. V této oblasti hovoříme převážně o pachatelích vietnamské národnosti. Na druhé straně se rozrůstá počet malých „indoor pěstíren“. Tento pojem označuje druh boxu, ve kterém se pěstuje menší počet rostlin cannabis. Obvykle se tento počet pohybuje od 20 až 30 ks v jedné domácí pěstírně. Cannabis se zajišťuje buďto ve formě živých rostlin či v podobě sušiny. Dalším poměrně velkým problémem je produkce, distribuce a užívání kokainu. Pro vyšetřovatele je proces získávání důkazů a postup při zajišťování této drogy značně náročný a složitý. Jedná se o druh drogy typický především pro skupinu majetných osob, do jejíchž kruhů je velmi obtížné proniknout. Z tohoto důvodu bylo v roce 2014 zajištěno minimální množství kokainu (viz Graf VIII).

Graf VIII – Množství zajištěných drog v Ústeckém kraji za rok 2014⁷⁶

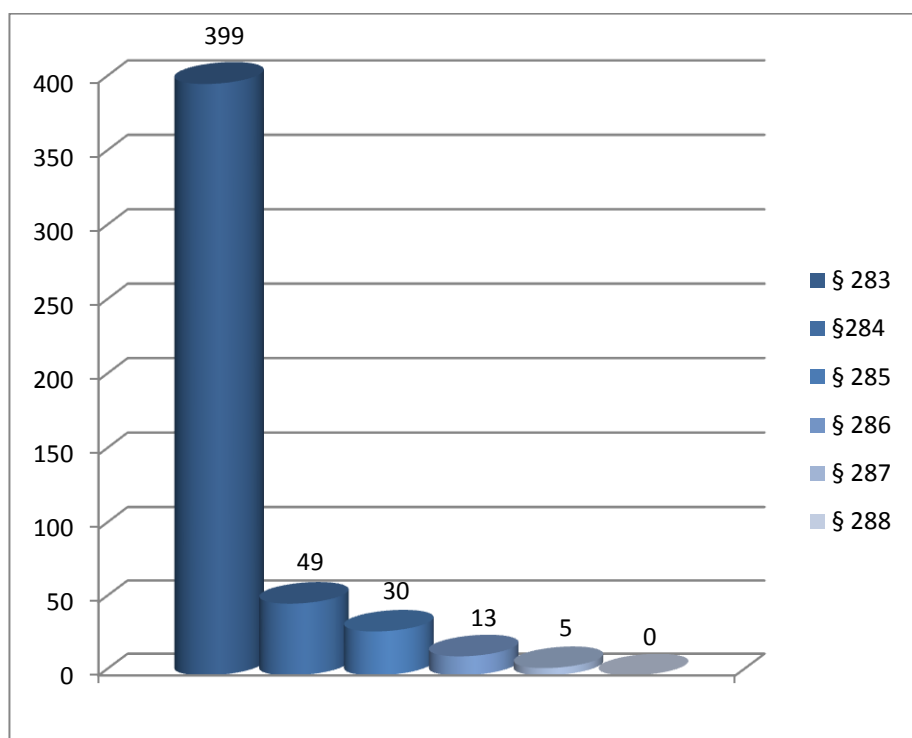

V Ústeckém kraji dle drogové trestné činnosti jednoznačně dominují trestné činy podle § 283 TZ (viz Graf IX). Jednu z hlavních příčin představuje velká poptávka po drogách ze zahraničí, tedy přímé napojení zločineckých skupin z Ústeckého kraje na

⁷⁶ Vlastní zdroj.

sesterské skupiny v německém pohraničí. Zde hovoříme především o vývozu metamfetaminu. Dalším faktorem je velké množství opuštěných objektů na periferiích jednotlivých okresů, jež jsou využívány jako nelegální varny a indoorplantáže. Pojmem indoorplantáže se označují pěstírny v uzavřených objektech s produkčním objemem velikosti 500 a více rostlin. Cannabis patří ke komoditám, jež jsou určený z větší části pro domácí trh. Pokud hovoříme o vývozu, jedná se především o sousední státy popř. další státy EU jako např. Ukrajina, Maďarsko, Velká Británie aj. Je nutné podotknout, že v porovnání s ostatními státy EU patří ČR k zemím s jedním z nejvyšších předpokladů v užívání cannabis. V roce 2014 se žádný ze zjištěných trestných činů v Ústeckém kraji netýkal § 288 TZ tj. výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem. Tuto skutečnost lze připsat zejména způsobu distribuce, kterým bývá anonymní internetové prostředí s možností pružné reakce na změnu související legislativy v různých zemích.

Graf IX – Přehled zjištěných drogových trestných činů v Ústeckém kraji za rok 2014 (dělení dle jednotlivých skutkových podstat)⁷⁷

⁷⁷ Vlastní zdroj.

7 Komparace drogové kriminality v Ústeckém kraji v letech 2013 a 2014

Trestná činnost v oblasti zneužívání OPL a jedů ve srovnání s rokem 2013 opětovně narostla. Pro období let 2013 až 2015 byla na základě nařízení Krajského ředitelství policie (dále jen KŘP) Ústeckého kraje jako prioritou drogové problematiky označena nealkoholová toxikomanie. Veškeré snahy TOXI týmu se zaměřovali po dobu těchto tří let tímto směrem. S největší pravděpodobností bude toto nařízení platit nadále i pro rok 2016. Předem tohoto srovnání je nutno uvést zásadní kritérium a činitele, který mohl ovlivnit, resp. ovlivnil mnoho případů a právě probíhajících realizací v rámci týmu. Tímto činitelem bylo odhalení zkorumpovaného kriminalisty inspektory z Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen GIBS) v rámci oddělení Služby kriminální policie a vyšetřování (dále jen SKPV) územního odboru Ústí nad Labem. Dotyčný kriminalista a jeho vyšetřování značně zkomplikovalo chod oddělení a plánované realizace. Je tedy možné, že na jednu stranu by rozdíly v počtu realizací těchto dvou let nebyly tak velké. Na druhou stranu doposud nevíme, kolik možných drogových trestných činů bylo díky korupci a úniku informací zmařeno. Vzhledem k této osobě hovoříme především o činech v souvislosti s metamfetaminem, kokainem a cannabis, avšak doposud nebylo nařízeno hlavní líčení u soudu i přes skutečnost, že k zadržení došlo v létě 2013.

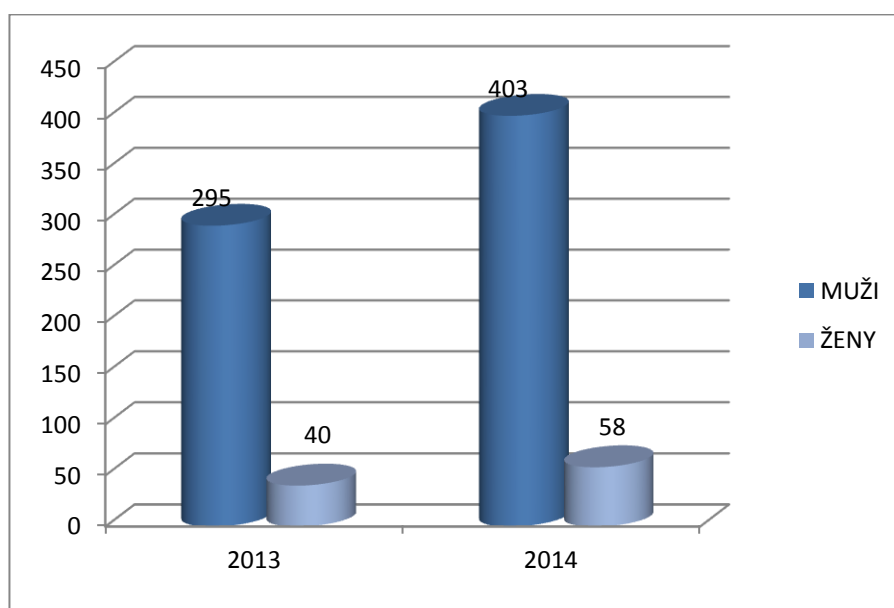
Počet zadržených či zajištěných pachatelů se oproti roku 2013 zvýšil ve všech územních odborech KŘP kromě města Most, kde zůstal stejný. Z hlediska jednotlivých územních odborů náleží největší podíl zadržených či zajištěných pachatelů městu Děčín (viz Tabulka VIII).

V rámci členění pachatelů drogové trestné činnosti dle pohlaví zůstává stejně jako v rámci celé ČR i v Ústeckém kraji hlavní podíl na straně mužských pachatelů. Oproti roku 2013 došlo k nárůstu v obou skupinách pachatelů, a to celkem o 108 mužů a 18 žen (viz Graf X).

Tabulka VIII – Komparace drogové trestné činnosti v okresech Ústeckého kraje za rok 2014 a 2013⁷⁸

OKRES	REALIZACE		PACHATELÉ		NEZNÁMÝ PACHATEL	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Děčín	45	77	50	99	0	3
Chomutov	40	48	47	59	0	2
Litoměřice	26	38	29	47	1	3
Louny	13	22	25	31	0	2
Most	73	71	75	75	1	0
Teplice	55	74	66	78	0	0
Ústí nad Labem	23	40	31	50	3	0
KŘ	1	3	4	10	0	0
CELKEM	276	373	327	449	5	10

Graf X – Komparace podílu pachatelů drogové trestné činnosti v závislosti na pohlaví v Ústeckém kraji za rok 2013 a 2014⁷⁹

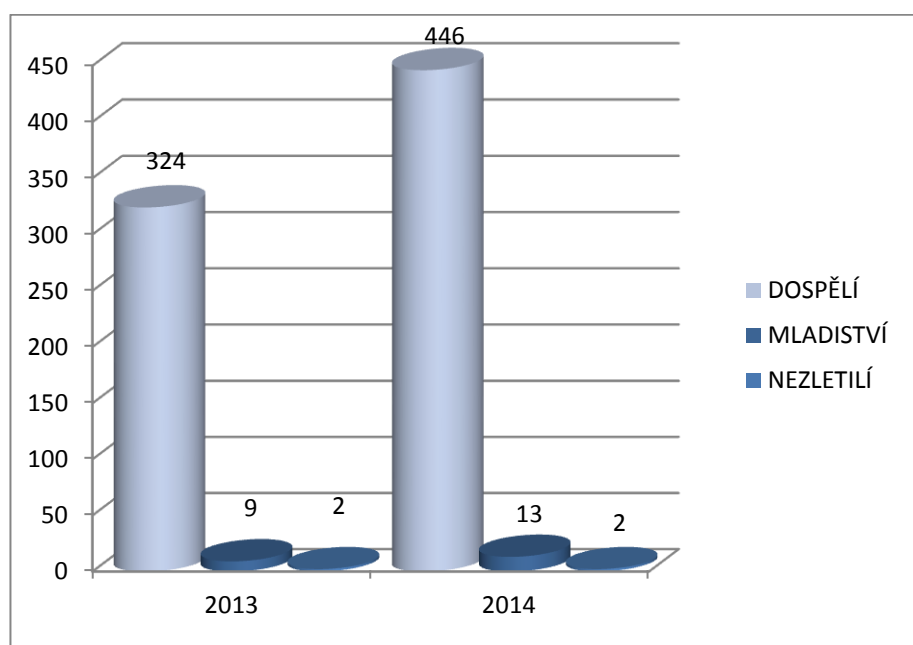
Celkem zřejmý a z předešlého grafu i logický fakt je nárůst pachatelů drogové trestné činnosti dle věkové struktury. Této kategorii zcela dominují dospělí pachatelé. Minimum pachatelů drogové trestné činnosti lze vidět ve skupině mladistvých a nezletilých. Počet dospělých pachatelů vzrostl o 122 a v případě mladistvých osob o 4.

⁷⁸ Vlastní zdroj.

⁷⁹ Vlastní zdroj.

Počet nezletilých pachatelů zůstal nezměněn (viz Graf XI). K pozitivním vlivům, jež mají prokazatelně vliv na takto nízká čísla, patří především spolupráce PČR, Orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále jen OSPOD), Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT), kontaktních center či neziskových organizací Ústeckého kraje v rámci preventivních programů. V Ústeckém kraji působí 6 neziskových organizací poskytujících 25 sociálních služeb protidrogové prevence, 9 kontaktních center, 8 terénních programů, 3 služby následné péče, 1 terapeutickou komunitu a 4 odborná sociální poradenství v rámci ambulancí. Všechny služby splňují certifikace odborné způsobilosti Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky.⁸⁰

Graf XI – Komparace podílu pachatelů drogové trestné činnosti v závislosti na věkové struktuře v Ústeckém kraji za rok 2014⁸¹

S ohledem na největší zajištěné množství je dominující drogou pro rok 2014 Cannabis, a to jak v podobě sušiny, tak v podobě zajištěných vitálních rostlin v rámci odhalených pěstíren. Oproti roku 2013 naopak došlo k poklesu zajištěného množství metamfetaminu (viz Tabulka IX). Při analýze množství zajištěných OPL je nutné brát v úvahu její vliv na uživatele. Není adekvátní srovnávat účinek 1 g Cannabis a 1 g metamfetaminu. Nižší zajištěné množství metamfetaminu rovněž neznamená pokles této problematiky. To může být způsobeno několika faktory, mezi které je nutno zařadit

⁸⁰ ČESKO. ÚSTECKÝ KRAJ ČR. *Výroční zpráva 2014*. [online]. Ústí nad Labem : Ústecký kraj, 2015, s. 2. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450018&id_dokumenty=169068>.

⁸¹ Vlastní zdroj.

věcnou příslušnost OČTŘ, díky které nejsou do statistik zahrnuty případy, které zasahují mimo hranice samotného kraje. Jedním z důležitých faktorů je i změna chování pachatelů, kteří již tzv. neskladují zásoby, ale snaží se o co nejrychlejší odbyt. V poslední řadě je potřeba zmínit odlišnou strategii všech úrovní PČR, se zaměřením prioritně na výrobce a jejich varny.

Tabulka IX - Množství OPL zajištěných v Ústeckém kraji v letech 2013 a 2014⁸²

OPL	ZAJIŠTĚNÉ MNOŽSTVÍ	
	2013	2014
Amfetamin (g)	0	2,7
Cannabis (g)	52409,6	75750,5
Cannabis rostliny (ks)	7740	25956
Hašiš (g)	7,6	0
Heroin (g)	13,7	0
Kokain (g)	151,6	1,1
Lysohlávky (g)	57,5	0
Metamfetamin (g)	7858,7	3030,3
Pseudoefedrin (g)	46,99	38,86

Podstatným článkem v rámci výroby OPL je zneužívání psychoaktivních léčiv. Jedná se o taková farmaka, která slouží jako prekursory k výrobě OPL. Na území Ústeckého kraje byla, jako prekursory pro výrobu metamfetaminu, zajištěna následující léčiva (viz Tabulka X).

Tabulka X - Množství léčiv zajištěných v Ústeckém kraji v letech 2013 a 2014

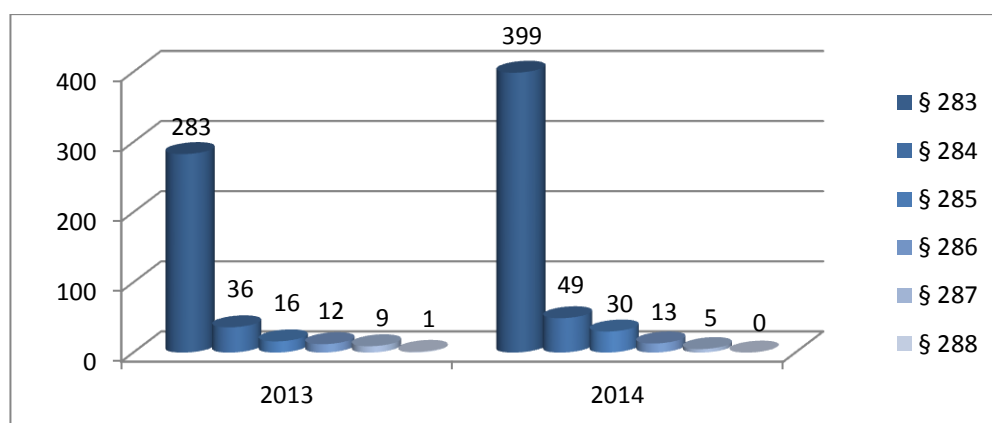
LÉČIVA	ZAJIŠTĚNÉ MNOŽSTVÍ	
	2013	2014
Cirrus (tbl.)	7928	0
Claritine Active (tbl.)	200	0
Efedrin (tbl.)	0	5
Sudafed (tbl.)	1104	577
Rivotril (tbl.)	0	2
XTC (tbl.)	112	0

⁸² Vlastní zdroj.

V Ústeckém kraji patří k dominantní stimulační droze v letech 2013 i 2014 především metamfetamin. Tento stav odráží i celkový stav problematiky metamfetaminu na území ČR i Evropy. Studie EMCDDA uvádí, že mezi evropskými státy je v ČR nejvyšší prevalence užívání metamfetaminu.⁸³

V přehledu drogových trestných činů je jednoznačně převažujícím § 283 TZ nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy. Zde lze jmenovat především nedovolenou výrobu metamfetaminu. Je nutno zmínit, že množství zajištěné sušiny Cannabis a počet zjištěných drogových trestných činů dle § 285 TZ, příliš vzájemně nekoresponduje. Na první pohled může tato provázanost uniknout. Oněch 30 trestných činů dle § 285 TZ bylo zaměřeno na odkrývání rozsáhlých indoorplantáží a odhalování organizovaných zločineckých skupin. Jednalo se o několikaměsíční vyšetřování a spolupráci s německou policií. Oproti tomu nenalezneme ani jeden případ zjištěného trestného činu dle § 288 TZ. Za hlavní důvod nulové hodnoty lze považovat nevhodnou lokaci Ústeckého kraje v rámci ČR. Obchodování s anabolickými steroidy bylo donedávna typické především pro příhraniční oblasti se Slovenskou republikou. Po nedávné změně legislativy došlo k přesunu do Maďarské republiky. Dle této skutečnosti není Ústecký kraj pro distributory atraktivní lokalitou, přičemž však nelze vyloučit přítomnost koncových uživatelů.

Graf XII - Komparace přehledů zjištěných drogových trestných činů v Ústeckém kraji v letech 2013 a 2014 (dělení dle jednotlivých skutkových podstat)⁸⁴

⁸³ EMCDDA. *Methamphetamine: A European Union perspective in the global context*. [online]. Lisboa : EMCDDA, 2009. s. 7. [cit. 2016-03-17]. Dostupné z WWW: <http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/542/Methamphetamine_final_163584.pdf>.

⁸⁴ Vlastní zdroj.

Jednotlivé grafy a tabulky praktické části této práce jasně zhodnocují a analyzují pouze problematiku primární drogové kriminality. Provést hloubkovou analýzu sekundární drogové kriminality v rámci Ústeckého kraje je značně problematické a prakticky nerealizovatelné. S ohledem na tuto skutečnost není možné jednoznačně prokázat relevanci dat, že k jednotlivým trestným činům došlo pod vlivem návykové látky nebo v souvislosti s obstaráním prostředků k pořízení drogy. V těchto případech by se jednalo o pouhé odhady a spekulace. Zda čin byl či nebyl spáchán pod vlivem návykové látky, rozhoduje především znalecký posudek, který však není možno z ekonomických a legislativních důvodů provádět u všech zjištěných činů.

Závěr

Drogovou kriminalitu lze jednoznačně označit za globální problém. Snahy o její regulaci mají v sociální, kulturní, ekonomické, právní či individuální rovině bezpochyby nezastupitelné místo. Snahou této práce bylo tuto celosvětovou problematiku přehledně systematizovat, analyzovat a zjištěné výsledky uvést v tomto závěru.

Hlavní příčiny drogové kriminality jsou definovány hned na několika úrovních. Na samém počátku výčtu příčin drogové kriminality stojí dědičnost dispozic, psychická vybavenost jedince, poruchy osobnosti, odolnost vůči stresu, schopnost logického úsudku aj. Neoddiskutovatelně jim lze připsat elementární význam. Funkce rodiny a institut školy patří jednoznačně k nejvíce vlivným faktorům. Jedná se o druhy prostředí, ve kterých dochází ke vzniku, vývoji a rozvoji lidské osobnosti. Správné nastavení úrovně legislativy, státní politika, vzájemné spolupráce OČTR mění zásadním způsobem míru drogové kriminality v ČR. Každá z těchto příčin sestavuje dohromady schéma předpokladů k drogové kriminalitě. Na jedince působí různé kombinace jmenovaných příčin, a proto není možné některé z nich v závěru vyloučit. Na základě analýzy dat a empirických zkušeností lze uvést výčet příčin drogové kriminality v Ústeckém kraji. V první řadě se jedná o demografické složení obyvatelstva kraje, úroveň rozvoje kraje z hlediska hospodářského, sociálního, kulturního a v neposlední řadě i environmentálního. Jedním z hlavních činitelů navyšujících drogovou kriminalitu na území Ústeckého kraje je nesporně existence vyloučených lokalit a složení obyvatelstva v těchto lokalitách. Pro takovéto lokality je charakteristické nízké právní vědomí a s tím související nerespektování právních norem, které může být větší či menší měrou ovlivněno i odlišností systému morálních hodnot různých etnik. Národnostní menšiny, společenské vrstvy a jejich charakteristické složení s sebou přináší specifickou škálu drogové trestné činnosti. Dalšího původce drogové kriminality lze spatřovat v geografické poloze Ústeckého kraje v rámci ČR. Společné, a díky Schengenské dohodě zcela otevřené, příhraniční oblasti se Spolkovou republikou Německo a blízkost Polského pohraničí představují prostor pro rozvoj drogového trhu, ať již hovoříme o nabídce či poptávce po OPL či potřebných léčivech. Nezbytnou úlohu v poklesu kriminality plní i ekonomická situace kraje, výše nezaměstnanosti a propracovanost cílené prevence.

Celkové zhodnocení statistik, tabulek, grafů, analýz a empirických dat s sebou přináší několik základních faktů. V rámci celorepublikového hodnocení patří Ústecký kraj k jednomu z krajů s nejvyšší mírou drogové kriminality v roce 2014. Dle podílu realizací k množství zajištěných pachatelů se řadí celkově na třetí pozici v rámci celé ČR. Ústecký kraj skončil v celorepublikovém zhodnocení za rok 2014 na prvním místě v nejvyšším zajištěném množství sušiny Cannabis. V rámci zajištěných kusů vitálních rostlin Cannabis se Ústecký kraj zařadil na druhé místo. Z těchto statistik lze vyvodit několik závěrů. Jedním z nich je početná koncentrace pěstitelů cannabis a vysoký podíl nelegálních pěstíren na území Ústeckého kraje. Dále lze jmenovat i značnou snahu OČTŘ zásadním způsobem potlačovat drogovou kriminalitu v rámci Ústeckého kraje právě v oblasti problematiky konopných látek.

Z pohledu obecné charakteristiky běžného pachatele drogové kriminality v Ústeckém kraji vyplývá, že se jedná o dospělého muže převážně české, romské či vietnamské národnosti. Opět zde dochází k mírné desinformaci a nedostatečné prezentaci dat. Ve výročních zprávách se nezohledňuje např. podíl nových a recidivujících pachatelů na drogové trestné činnosti. V grafech by bylo vhodné zaznamenávat i trestnou součinnost, mnohdy jsou ženy pouze spolupachatelkami drogových trestných činů, ale ve statistice jsou zahrnuty pod obecným názvem pachatel. V této oblasti by bylo vhodnější zacházet více do hloubky a poskytnout veřejnosti komplexní údaje o dané věci.

Zhodnocení zjištěných drogových trestných činů v rámci Ústeckého kraje zcela jistě odpovídá výše zmiňovaným příčinám pro tento kraj. S ohledem na skutečnost zjištěných drogových trestných činů zůstává primárním právě trestný čin dle § 283 TZ.

Navýšení počtu specialistů na oddělení SKPV pozitivně ovlivnilo míru drogové kriminality. V rámci komparace let 2013 a 2014 došlo k nárůstu realizací, množství zadržených pachatelů, ale i k vyšším hodnotám zajištěných OPL. Předpokladem další úspěšnosti v roce 2015 je i vytvoření TOXI týmu v rámci Ústeckého kraje. Jedná se o nový faktor, jenž s sebou přináší další pozitivní vliv na potlačování a odhalování drogové kriminality.

Je nutno uvést, že statistiky NPC nejsou dostatečně propracovány a mnoho údajů zde nelze dostatečně objektivně prezentovat. Existují situace, kdy dochází k odhalování

drogové trestné činnosti či nelegálních varen a pěstíren kriminalisty z Ústeckého kraje, avšak v závislosti na objemu zajištěných OPL může dojít k přesahu pravomocí a převedení případu pod NPC. Stejně tak lze hovořit i o práci kriminalistů na případech, jež nakonec díky organizovanosti skupin a jejich vzájemnému propojení, spadají pod sousední kraje či jsou dokonce přejímány kriminalisty ze SRN nebo opět NPC. Nutno konstatovat, že drogová kriminalita a úspěšnost v jejím odhalování může být v konečném součtu mnohem vyšší, než uvádí výroční zpráva NPC za rok 2014. V neposlední řadě chybí i analýza vnitřního vyšetřování GIBS, jež by umožňovala zdokumentovat vliv korupce v rámci PČR na samotnou úroveň drogové kriminality. Je nepřijatelné tolerovat sebemenší náznaky této kriminality a poskytovat jí jakýkoli prostor k rozvoji. V tomto bodě je míněn subjektivní názor na negativní stránku preventivních a bezpečnostních opatření v rámci drogové kriminality. V rámci aplikace drog jsou často vytvářeny takové podmínky, jež jedince naopak směřují k další konzumaci drog. Poskytováním zdravotního a hygienického materiálu neřešíme primární problém. Cílem by nemělo být snižování sociálních a zdravotních rizik, jež s sebou uživatel přináší, ale především definitivní léčba drogové závislosti. Toto tvrzení však přivádí k zamyšlení nad problematikou o délce trvání léčby a sekundárního vzniku drogové závislosti na samotných medikamentech. Je nezbytností pohlížet na drogovou kriminalitu jako na natolik závažný společenský problém, jenž je nutno nekompromisně potírat a přísně postihovat.

Závěrem lze konstatovat, že příčiny drogové kriminality jsou v jednotlivých krajích specifické a záleží na celé řadě faktorů. Přesto však v těchto příčinách nalzáme i onen obecný základ, jenž je pro celou ČR společný. Příčiny drogové kriminality je nutno systematicky a metodicky vyhledávat, analyzovat a hledat jejich možná východiska.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ČESKO. NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA SKPV PČR. *Bulletin Národní protidrogové centrály*, 03/2001, s. 72.
2. DUBSKÝ, J., URBAN, L. *Sociální deviace*. Praha : Policejní akademie ČR, 2005. s. 90. ISBN 80-7251-202-1.
3. FISCHER, S., ŠKODA, J. *Sociální patologie*. Praha : Grada publishing,, 2009, s. 224. ISBN 978-80-247-2781-3.
4. HEJDA, J. *Kriminologické, trestněprávní a kriminalistické aspekty drogového problému v ČR a jeho řešení*. Jindřichův Hradec : RAIN, 2000. s. 156. ISBN 80-245-0080-9.
5. HOLCR, K., et al. *Kriminológia*. Praha : Leges, 2009, s. 192. ISBN 978-80-87212-27-1.
6. CHMELÍK, J. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2005. s. 536. ISBN 80-86898-36-9.
7. KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*, 6. přepracované vydání, Praha : SPN, 2002, s. 932. ISBN 978-80-7235-023-4.
8. KUČHTA, J., VÁLKOVÁ, H. et al. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 544. ISBN 8071798134.
9. MOULISOVÁ, M., ZOUBKOVÁ, I. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha : Armex Publishing, 2004, s. 148. ISBN 80-86795-05-5.
10. MRAVČÍK, V., et al. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2011. [Annual report on Drug Situation 2011]*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2012. s. 181.
11. NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost*. 2. rozšířené vydání, Praha : Portál, 2005. s. 152. ISBN 80-7178-831-7.
12. NOVOTNÝ, F., et al. *Trestní zákoník 2010*. Praha : Eurounion, 2010. s. 840. ISBN 978-80-7317-084-4.
13. NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J., et al. *Kriminologie*. Praha : ASPI Publishing, 2004, s. 452. ISBN 80-7357-026-2.
14. ONDREJKOVIČ, P., et al. *Sociálna patológia*. Bratislava : Slovenská akadémia vied, 2000, s. 272. ISBN 80-224-0616-3.

15. PRESL, J. *Drogová závislost*. Praha : Nakladatelství Maxdorf, 1994, s. 85. ISBN 80-85800-18-7.
16. PROUZA, D. K počátkům přípravného řízení u drogových trestných činů. *Trestně právní revue*, 2006, č. 4, s. 128
17. STRAUS, J., et al. *Kriminalistická technika*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2005. s. 416. ISBN 80-86898-18-0.
18. SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 292. ISBN 978-80-7380-389-6.
19. ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník: komentář*. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 2617. ISBN 978-80-7400-109-3.
20. ŠTABLOVÁ, R. *Drogy, kriminalita a prevence*. 2. rozšířené vydání, Praha : Policejní akademie ČR, 1999, s. 205. ISBN 80-7251-018-5.
21. ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B., et al. *Návykové látky a současnost*. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2006, s. 302. ISBN 80-7251-224-2.
22. TRÁVNÍČKOVÁ, I. *Možnosti totožnosti trestní justice v protidrogové politice I*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2007, s. 123. Dostupné také z WWW: <<http://www.ok.cz/iksp/docs/334.pdf>>.
23. VANTUCH, P. *Trestní zákoník s komentářem k 1. 8. 2011*. Olomouc : ANAG, 2011. s. 1368. ISBN 978-80-7263-677-8.

Elektronické zdroje

1. ČESKO. NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA SKPV PČR. *Výroční zpráva 2014*. [online]. Praha : Národní protidrogová centrála, 2015, s. 119 [cit.-2016-01-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/soubor/vyrocnizprava-npc-2014-pdf.aspx>>.
2. ČESKO. ÚSTECKÝ KRAJ ČR. *Výroční zpráva 2014*. [online]. Ústí nad Labem : Ústecký kraj, 2015, s. 2. [cit. 2016-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-ustecky.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1690682>.
3. EMCDDA. *Methamphetamine: A European Union perspective in the global context*. [online]. Lisboa : EMCDDA, 2009. s. 32. [cit. 2016-03-17]. ISBN 978-92-9168-377-2. Dostupné z WWW:

- <http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/542/Methamphetamine_final_163584.pdf>.
4. ŠTABLOVÁ, R. *Kriminologie: Studijní texty*. [online]. Praha : Vysoká škola regionálního rozvoje, 2008, s. 78. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <<https://is.jabok.cz/el/JA10/zima2012/S2041/um/kriminologie.pdf>>.
 5. TRÁVNÍČKOVÁ, I., ZEMAN, P. *Kriminální kariéra pachatelů drogové kriminality*, [online]. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010, s. 118 [cit. 2016-01-11]. ISBN 978-80-7338-101-1. Dostupné z WWW: <<http://docplayer.cz/10756179-Kriminalni-kariera-pachatelu-drogove-kriminality.html>>.
 6. VICHLENDÁ, M., KRČEK, I. *Kriminologie*. [online]. Karviná : Střední odborná škola ochrany osob a majetku, s. r. o., 2011, s. 224. [cit. 2016-01-10]. ISBN 978-80-7338-101-1. Dostupné z WWW: <<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>>.
 7. ZÁBRANSKÝ, T., BĚLÁČKOVÁ, V., ŠTEFUNKOVÁ, M., VOPRAVIL, J. & LANGROVÁ, M. 2011. *Společenské náklady užívání alkoholu, tabáku a nelegálních drog v ČR v roce 2007*, [online]. Praha : Centrum adiktologie PK 1. LF UK v Praze, 2011. s. 89. [cit. 2016-01-10]. ISBN 978-80-260-1680-9. Dostupné z WWW: <<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/download/4890/01-COI-monografie-web-pdf>>.
 8. *Zaostřeno na drogy: Nový trestní zákoník* [online]. Praha : Úřad vlády České republiky, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, 2010, roč. 8, č. 1, s. 2 [cit. 2016-01-11]. ISSN 1214-1089. Dostupné také z WWW: <http://www.drogy-info.cz/data/obj_files/4584/564/Zaostreno_na_drogy_201001_trestni_zakonik.pdf>.
 9. *Zaostřeno na drogy: Uživatelé drog v konfliktu se zákonem* [online]. Praha : Úřad vlády České republiky, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, 2006, roč. 4, č. 2, s. 8 [cit. 2016-01-11]. ISSN 1214-1089. Dostupné také z WWW: <http://www.drogy-info.cz/data/obj_files/4615/588/Zaost%20C5%99eno%20200602_u%C5%BEivatel%20v%20konfliktu_web.pdf>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Nařízení vlády č. 455 ze dne 7. prosince 2009, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, které rostliny nebo houby se považují za rostliny a houby obsahující omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé ve smyslu trestního zákoníku. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 145. ISSN 1211-1244. Dostupné také z WWW: <<http://www.mvcr.cz/soubor/sb145-09-pdf.aspx>>.
2. ČESKO. Nařízení vlády č. 463 ze dne 18. prosince 2013 o seznamech návykových látek. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1998, částka 178. ISSN 1211-1244. Dostupné také z WWW: <<http://www.mzcr.cz/Admin/Soubor.ashx?souborID=19377&typ=application/pdf&nazev=Na%C5%99%C3%ADzen%C3%AD+v1%C3%A1dy+%C4%8D+463-2013.pdf>>.
3. ČESKO. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. května 2003, sp. zn. 6 Tdo 620/2003 [online]. In *Archiv Nejvyššího soudu České republiky*. 2003. [cit. 2016-01-10]. Dostupné z WWW: <http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/39E8D084DF56DA97C1257A4E00688073?openDocument&Highlight=0>.
4. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11. ISSN 1211-1244. Dostupné také z WWW: <www.mvcr.cz/soubor/sb011-09-pdf.aspx>.
5. ČESKO. Zákon č. 140 ze dne 29. listopadu 1961, trestní zákon a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 40/2009 Sb. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1961, částka 65. Dostupné také z WWW: <<http://www.ustrcr.cz/data/pdf/projekty/usmrceni-hranice/dokumenty/zakon140-1961.pdf>>.
6. ČESKO. Zákon č. 167 ze dne 11. června 1998 o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 273/2013 Sb. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1998, částka 57. Dostupné také z WWW: <<http://www.mzcr.cz/Soubor.ashx?souborID=5983&typ=.pdf&nazev=01%20-%20Z%C3%A1kon%20%C4%8D%20167-1998%20Sb.pdf>>.
7. ČESKO. Zákon č. 272 ze dne 22. srpna 2013 o prekursorech drog. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2013, částka 105. ISSN 1211-1244. Dostupné také z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6487>>.

Seznam grafů a tabulek

Seznam grafů

Graf I – Podíl pachatelů drogové trestné činnosti v roce 2014 v závislosti na pohlaví ..	43
Graf II - Podíl pachatelů drogové trestné činnosti v roce 2014 v závislosti na věkové struktuře.....	43
Graf III – Poměr odhalených varen a pěstíren v letech 2012 - 2014	44
Graf IV – Celkové množství zajištěných drog v rámci ČR za rok 2014.....	46
Graf V – Přehled zjištěných drogových trestných činů na území ČR v roce 2014 (dělení dle jednotlivých skutkových podstat)	48
Graf VI - Podíl pachatelů drogové trestné činnosti v závislosti na pohlaví v Ústeckém kraji za rok 2014.....	51
Graf VII - Podíl pachatelů drogové trestné činnosti v závislosti na věkové struktuře v Ústeckém kraji za rok 2014.....	52
Graf VIII – Množství zajištěných drog v Ústeckém kraji za rok 2014.....	53
Graf IX – Přehled zjištěných drogových trestných činů v Ústeckém kraji za rok 2014 (dělení dle jednotlivých skutkových podstat)	54
Graf X – Komparace podílu pachatelů drogové trestné činnosti v závislosti na pohlaví v Ústeckém kraji za rok 2013 a 2014	56
Graf XI – Komparace podílu pachatelů drogové trestné činnosti v závislosti na věkové struktuře v Ústeckém kraji za rok 2014	57
Graf XII - Komparace přehledů zjištěných drogových trestných činů v Ústeckém kraji v letech 2013 a 2014 (dělení dle jednotlivých skutkových podstat)	59

Seznam tabulek

Tabulka I – Celkové zhodnocení drogové trestné činnosti v rámci ČR za rok 2014 (dělení dle krajů)	41
Tabulka II – Množství zajištěných drog v roce 2014 dle jednotlivých krajů se zaměřením na Cannabis a metamfetamin	42
Tabulka III – Pachatelé drogové trestné činnosti s ohledem na státní příslušnost.....	45

Tabulka IV - Odhad spotřeby drog v ČR na základě výsledků analýzy odpadních vod v roce 2013	47
Tabulka V - Přehled zjištěných drogových trestných činů v rámci ČR za rok 2014 (dělení dle jednotlivých skutkových podstat a krajů)	48
Tabulka VI – Přehled drogové trestné činnosti v okresech Ústeckého kraje za rok 2014	51
Tabulka VII - Podíl pachatelů drogové trestné činnosti v závislosti na státní příslušnosti v Ústeckém kraji za rok 2014.....	52
Tabulka VIII – Komparace drogové trestné činnosti v okresech Ústeckého kraje za rok 2014 a 2013	56
Tabulka IX - Množství OPL zajištěných v Ústeckém kraji v letech 2013 a 2014.....	58
Tabulka X - Množství léčiv zajištěných v Ústeckém kraji v letech 2013 a 2014.....	58

Seznam zkratek

CS	–	Celní správa
EMCDDA	–	Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogové závislosti
EU	–	Evropská unie
GIBS	–	Generální inspekce bezpečnostních sborů
KŘP	–	Krajské ředitelství policie
LSD	–	diethylamid kyseliny lysergové
MDMA	–	3,4-methylendioxy-N-methylamfetamin
MŠMT	–	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	–	Ministerstvo vnitra
NMS	–	Národní monitorovací středisko pro drogy a drogovou závislost
NPC	–	Národní protidrogová centrála
OČTŘ	–	Orgány činné v trestním řízení
OPL	–	Omamné a psychotropní látky
OSPOD	–	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
PČR	–	Policie České republiky
RVKPP	–	Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
SKPV	–	Služba kriminální policie a vyšetřování
SPTČ	–	Skutková podstata trestného činu
TČ	–	Trestný čin
THC	–	delta-9-tetrahydrocannabinol
TZ	–	Zákon č.40/2009 Sb., trestní zákoník
WHO	–	Světová zdravotnická organizace